

Rundskriv 2022-40

Dato: 04.11.2022

Erstatter rundskriv: 2022-31

Kommentar til regelverk - tilskudd til siidaandeler og reinlag

Innhold

Innledning	3
Endringer	3
§ 4	3
§ 8	3
§ 9	3
§ 10	3
§ 12	4
§ 13	4
§ 1. Formål	4
Kommentarer til formål	4
§ 2. Periode for tilskuddsberegning	5
§ 2	5
Kommentarer til periode for tilskuddsbehandling	5
§ 3. Generelle vilkår for tilskudd	5
§ 3	5
Kommentarer til generelle vilkår for tilskudd	6
§ 4. Særskilt om reintall	9
1.1.1 § 4	9
Kommentarer til særskilt om reintall	10
§ 5. Utmåling av tilskudd	16
Kommentarer til utmåling	17
§ 6. Krav til søknaden	19
Kommentarer til krav til søknaden	20
Andre ledd: krav til dokumentasjon	20
Tredje ledd - søknadsfrist	20

§ 7. Særskilt driftstilskudd til ungdom.....	21
Kommentarer til særskilt driftstilskudd til ungdom	21
§ 8. Særskilt driftstilskudd til kvinner	22
Kommentarer til særskilt driftstilskudd til kvinner	22
§ 9. Etableringstilskudd.....	23
Kommentarer til etableringstilskudd.....	23
§ 10. Produksjonspremie	25
Kommentarer til produksjonspremie	26
§ 11. Kalveslaktetilskudd	29
Kommentarer til kalveslaktetilskudd.....	30
§ 12. Simleslaktetilskudd.....	31
Kommentarer til simleslaktetilskudd	31
§ 13. Ektefelle-/samboertillegg	32
Kommentarer til ektefelle-/samboertillegg	32
§ 14. Opplysningsplikt og kontroll	34
Kommentarer til opplysningsplikt og kontroll	35
§ 15. Retting av feilutbetalinger	35
Kommentarer til retting av feilutbetaling.....	35
§ 16. Avkortning mv.....	38
Hva er avkorting og hva er formålet med den?	39
Landbruksdirektoratet «kan» avkorte tilskudd, men skal alltid vurdere avkorting	39
Første ledd: Avkorting ved feilopplysninger	39
Andre ledd.....	41
§ 17. Innkreving av tilbakebetalings- eller avkortingsbeløp	44
Kommentarer til innkreving av tilbakebetalings- eller avkortingsbeløp	45
§ 18. Administrasjon, klage og dispensasjon.....	46
Kommentarer til administrasjon, klage og dispensasjon.....	47
§ 19. Ikrafttredelse	49
Kommentarer til bestemmelsen	49

Innledning

[Ordningen med tilskudd til siidaandeler og reinlag er regulert i forskrift av 20. juni 2019 om tilskudd til siidaandeler og reinlag.](#)

For behandling av søknader om tilskudd gjelder reglene i forvaltningsloven. Forskrift, søkerveileder og søknadsskjema er tilgjengelig på hjemmesiden til Landbruksdirektoratet. Søknaden kan også leveres elektronisk via Altinn. Informasjon om pålogging og levering finnes på www.altinn.no. Muligheten for å levere søknad om tilskudd elektronisk er kun åpen for dem som har levert elektronisk melding om reindrift.

Endringer

§ 4 – Særlig om reintall

Ordet «distrikt» er erstattet med ordet «siida». Bakgrunnen for endringen er at det er mest hensiktsmessig å bruke samme terminologi som i reindriftsloven § 60, som denne forskriftens § 4 henviser til.

§ 8 – Særskilt driftstilskudd til kvinner

Ordningen er utvidet til også å gjelde kvinner som har vært lærling året før hun overtok siidaandelen. Dette på bakgrunn av at det var vanskelig for kvinner som var reindriftslærling året før hun tok over siidaandelen, å oppfylle vilkåret om å ha hatt reindrift som hovednæring.

Det er også kommet unntak fra kravet om reindrift som hovednæring i nytt andre punktum i andre ledd. Unntaket gjelder for kvinner som har vært lærling året før overtakelse av siidaandelen og hvor minst 50 prosent av hennes lønnsinntekt stammer fra arbeidet som lærling dette året.

§ 9 – Etableringstilskudd

Satsene for etableringstilskudd er økt. Satsene er endret fra inntil 80 000 kroner til inntil 120 000 kroner for det første året etter overdragelsen, og fra inntil 65 000 kroner til inntil 100 000 kroner per år de to neste årene.

§ 10 – Produksjonspremie

Satsene for produksjonspremie er nedjustert. Satsen er nå 38 prosent av beregningsgrunnlaget. Tidligere var det 39 prosent.

Det er også kommet et nytt andre ledd som fastslår at produksjonspremien for øvrige reineiere i siidaandelen beregnes av alle dokumenterte salgsinntekter. Salg av livdyr og frakt- og slaktekostnader inngår ikke som grunnlag for beregningen av produksjonspremien.

§ 12 – Simleslaktetilskudd

Det er opprettet et nytt tilskudd for simleslakt, hvor det innvilges tilskudd for slakt av simler som er over to år. Tilskuddsordningen gjelder kun for tilskuddsåret 2022/2023.

§ 13 – Ektefelle-/samboertillegg

Tidligere § 12 er nå blitt § 13. Inntektsgrensen for ektefelle- og samboertillegg er økt fra 200 000 kroner til 250 000 kroner.

§ 1. Formål

§ 1

Tilskudd til siidaandeler og reinlag skal bidra til å fremme en bærekraftig reindrift, kvalitet og produktivitet samt heve inntekten i næringen.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til formål

Det overordnede målet med tilskudd til siidaandeler og reinlag er å fremme en bærekraftig reindrift. Dette er også formålet med reindriftsloven og hovedmålsetting i Meld. St. 32 (2016-2017) «Reindrift – Lang tradisjon – unike muligheter» (heretter stortingsmeldingen).

For å oppnå dette målet har reindriftsloven innført en rekke plikter for reindriftsutøvere, reinbeitedistrikter, reinlag og reindriftsmyndigheter. Tilskuddsforskriftens ordninger skal motivere reindriftnæringen og andre aktører til å overholde pliktene i reindriftsloven og oppnå de overordnede målene. Bruk av de enkelte bestemmelsene i tilskuddsforskriften bør derfor ses i sammenheng med reindriftsloven § 1. Dette gjelder for eksempel vurdering av søknader om dispensasjon.

Siden ikrafttredelsen av reindriftsloven 2007 har de reindriftpolitiske målene blitt noe endret. Gjeldende reindriftpolitiske mål som fremgår av stortingsmeldingen, er blant annet:

- Utvikling av reindriftnæringen som rasjonell, markedsorientert næring som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv

- Utvikling av reindriftsnæringen som familiebasert næring, der familien kan utnytte det økonomiske handlingsrommet og frihet til å organisere egen drift
- Optimalisering av produksjon med fokus på dyrevelferd og god kjøttkvalitet, og
- Fokus på økologisk bærekraft og reintall.

Videre er det et mål med tilskuddsordningene å fremme kvalitet og produktivitet, samt heve inntekten i næringen.

§ 2. Periode for tilskuddsberegning

§ 2

Perioden for tilskuddsberegning etter denne forskriften (tilskuddsåret) er reindriftsåret, som løper fra 1. april til og med 31. mars, med mindre noe annet følger av de enkelte bestemmelsene.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til periode for tilskuddsbehandling

Periode for tilskuddsberegning

Bestemmelsen i § 2 fastsetter at perioden for tilskuddsberegning (tilskuddsåret) skal tilsvare reindriftsåret, som er perioden mellom 1. april og 31. mars.

I enkelte bestemmelser i forskriften er det brukt en annen beregningsperiode – kalenderåret. Dette gjelder i § 3 første ledd nr. 2 angående minstekravet om avgiftspliktig salgsinntekt på 50 000 kroner, i tillegg til § 10 om produksjonspremie. Dette har sammenheng med at siidaandelsleder og reinlag leverer skattemelding for siste kalenderår, som slutter 31. desember. Når siidaandelsleder/reinlaget leverer søknad om tilskudd, er skattemeldingen for perioden 1. januar-31. mars enda ikke levert til skattemyndighetene. Ved behandling av søknader om tilskudd må saksbehandler være oppmerksom på denne forskjellen.

§ 3. Generelle vilkår for tilskudd

§ 3

Tilskudd etter denne forskriften kan innvilges til reinlag eller leder av siidaandel dersom:

1. Reinlaget eller leder av siidaandel har levert melding om reindrift for tilskuddsåret, og

2. reinlaget eller leder av siidaandel har hatt en avgiftspliktig salgsinntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke på minimum 50 000 kroner eksklusiv merverdiavgift det siste kalenderåret. Inntekter fra rein som er slaktet eller omsatt utenfor Norge regnes ikke som avgiftspliktig salgsinntekt etter denne forskriften, med mindre reinen omfattes av ordningen for utenlands bearbeiding, og
3. leder av siidaandelen ikke mottar alderspensjon etter folketrygdens regler i driftsåret søknaden gjelder. I felles siidaandel eller siidaandel som mottar ektefelle-/samboertillegg etter § 13, kan likevel eldste ektefelle eller samboer motta alderspensjon.

Sideordnede rekrutteringsandeler kan ikke innvilges tilskudd etter denne forskriften.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til generelle vilkår for tilskudd

Første ledd nr. 1: søker må levere melding om reindrift

For å få tilskudd etter forskriften må søker ha levert melding om reindrift (MOR) i tilskuddsåret.

Levering av MOR reguleres etter [Forskrift om melding om reindrift](#) (meldingsforskriften). For at MOR skal kunne brukes til å kontrollere siidaens reintall, tilgang og avgang av rein i siidaandelen og andre opplysninger som kan være relevante for behandling av tilskuddssøknaden, må MOR være godkjent av statsforvalteren. Statsforvalteren godkjenner innlevert MOR med mindre den er mangelfull eller inneholder feil, se meldingsforskriften § 5.

Ofte tar det noe tid før statsforvalteren godkjenner MOR til alle siidaandeler i en siida/et distrikt. Behandling av tilskudd til siidaandeler i siida/distrikt starter vanligvis ikke før alle MOR er godkjent, da MOR legges til grunn for beregning av distriktets reintall per 31. mars i tilskuddsåret.

I enkelte tilfeller kan siidaandelsleder eller reindriftsmyndighetene ha behov for å korrigere opplysninger i MOR. Slike korrigeringer skal ikke gjøres i MOR som allerede er levert og godkjent, men avmerkes på neste års MOR i postene 1.2.1-1.2.3. Korrigeringene vil ikke påvirke årets tilskuddsbehandling.

Hvis siidaandelsleder eller reindriftsmyndighetene kan dokumentere endringer i MOR, vil denne informasjonen kunne danne grunnlag for å omgjøre årets vedtak om tilskudd, enten ved krav om tilbakebetaling eller vedtak om tilleggsutbetaling av tilskudd. Slike dokumenterte korrigeringer er blant annet:

- Resultat fra offentlig kontrollert telling av rein som viser at reintallet i MOR ikke stemmer med det faktiske reintallet siidaandelen hadde per 31. mars 2022.
- Endring av slaktetall i MOR på bakgrunn av avregninger som ikke var registrert på tidspunktet for levering av MOR 2021/2022, der manglende registrering skyldes en feil.

Første ledd nr. 2: krav til minsteinntekt

Inntekten må være avgiftspliktig

For å få tilskudd etter forskriften må søker oppfylle krav til minsteinntekt. Med «avgiftspliktig inntekt» menes inntekt fra salg/omsetning av kjøtt fra rein i siidaandelslederens/reinlagets eget merke, som er innberettet til skattemyndighetene og belagt med merverdiavgift (mva.).

Salg/omsetning av kjøtt omfatter både salg på det private markedet og salg til offentlig godkjente slakterier. Avgiftsplikten fastsettes etter regler i lov om merverdiavgift. Uttak av rein til eget bruk regnes ikke som avgiftspliktig inntekt etter denne forskriften.

Inntekten må være opparbeidet i siste kalenderår

Perioden for beregning av minsteinntekt er «det siste kalenderåret», det vil si perioden mellom 1. januar og 31. desember. På dette punktet avviker perioden fra den vanlige beregningsperioden i forskriftens § 2, som er tilskuddsåret.

Inntekten må være opparbeidet i siste kalenderår. Med «opparbeidet inntekt» menes salg av reinkjøtt som har funnet sted innen 31. desember 2022, også i tilfeller der betalingen først skjer i kalenderåret 2023.

Inntekten må gjelde salg av reinkjøtt

Det er kun salgsinntekter fra salg av reinkjøtt som legges til grunn ved beregning av minsteinntekt. Andre inntekter fra reindriften, som for eksempel biprodukter av rein og duodji (skinn, horn mv.) inngår ikke i beregningsgrunnlaget. Slike inntekter kan imidlertid legges til grunn ved beregning av produksjonspremie etter tilskuddsforskriften § 10, så lenge kravet til minsteinntekt er oppfylt.

Om salg av reinkjøtt mellom ledere av siidaandelen

I siidaandeler som ledes i fellesskap av ektefeller/samboere kan det oppstå tilfeller der den ene lederen selger reinkjøtt til den andre lederens foretak, for eksempel turismebedrift eller lignende. Så lenge omsetningen skjer mellom to forskjellige foretak på ordinær måte, kan inntektene legges til grunn ved beregning av minsteinntekt etter § 3 første ledd nr. 2. Dette gjelder kun førstehåndsomsatte produkter.

Reinen må være merket med siidaandelslederens/reinlagets merke

For siidaandeler:

I beregningsgrunnlaget for minsteinntekt inngår inntekter fra salg/omsetning av kjøtt fra rein som er merket med:

- siidaandelslederens eget merke og
- siidaandelsleders barns merke når barnet er under 17 år per 31. desember 2022, og barnets inntekter lignes sammen med foreldrenes.

Hvis ektefeller/samboere har felles siidaandel etter reindriftsloven § 13, er det tilstrekkelig at de samlet har en avgiftspliktig salgsinntekt fra salg av kjøtt fra rein i egne merker på minimum 50 000 kroner eksklusiv merverdiavgift. For eksempel kan den ene lederen sørge for oppfyllelse av hele kravet, eller inntekter fra begge ledere i sum gir salgsinntekt utover minstekravet.

Hvis siidaandelen er blitt overført i løpet av driftsåret 2021/2022, skal kravet til minsteinntekt oppfylles av den som ledet siidaandelen per 31. mars 2022. Tidspunktet for overføring av siidaandelen til ny leder fremkommer i statsforvalterens vedtak om godkjenning av overføring av siidaandel. Dette betyr at inntekter fra salg av kjøtt fra rein i merket til den tidligere lederen ikke skal være med i beregningsgrunnlaget, uavhengig av når i driftsåret 2021/2022 siidaandelen er blitt overdratt.

For reinlag:

Alle utøvere i et reinlag har samme reinmerke. For å få tilskudd må reinlaget som helhet ha hatt inntekt fra salg av kjøtt fra reinlagets merke på minst 50 000 kroner eksklusiv merverdiavgift.

Reinen må være slaktet og omsatt i Norge

Inntekter fra rein som er slaktet og/eller omsatt utenfor Norge inngår ikke i beregningsgrunnlaget. Det betyr at både rein som er slaktet i utlandet og rein som er slaktet i Norge og omsatt i utlandet faller utenfor begrepet «avgiftspliktig inntekt» i forskriften.

Unntak fra denne regelen er rein som omfattes av ordningen med utenlands bearbeiding. Mer om ordningen fremgår på Landbruksdirektoratets nettsider [her](#).

Første ledd nr. 3: siidaandelsleder må ikke motta alderspensjon

Siidaandelsleder kan ikke få tilskudd etter forskriften hvis de har mottatt alderspensjon etter folketrygdens regler i tilskuddsåret, altså mellom 1. april 2022 og 31. mars 2023. Kravet gjelder både ordinær alderspensjon, gradert/fleksibel pensjonsordning og AFP (avtalefestet pensjon).

I felles siidaandel kan den eldste ektefellen/samboeren motta alderspensjon etter folketrygden, så lenge den yngste ektefellen/samboeren ikke mottar slik pensjon.

Hvis siidaandelsleder eller yngste ektefelle/samboer i en felles siidaandel fyller 67 år mellom 1. april 2022 og 31. mars 2023, må han eller hun gi avkall på alderspensjon for å få tilskudd etter forskriften. Når siidaandelsleder sender inn søknad om tilskudd, må han eller hun legge ved dokumentasjon fra NAV på at siidaandelslederen har gitt slik avkall.

Andre ledd: sideordnede rekrutteringsandeler får ikke tilskudd

Leder av en sideordnet rekrutteringsandel kan ikke få tilskudd etter forskriften, da forskriften ikke gjelder sideordnede rekrutteringsandeler.

Det er likevel ikke slik at inntekter fra rein som tilhører reineiere i sideordnede rekrutteringsandeler faller utenom systemet med tilskudd til siidaandeler og reinlag. Avgiftspliktige salgsinntekter tilhørende medlemmer av sideordnet rekrutteringsandel regnes sammen med avgiftspliktige salgsinntekter til siidaandelen som den sideordnede rekrutteringsandelen er knyttet til, ved beregning av produksjonspremie etter forskriftens § 10. Produksjonspremie fra slike inntekter utbetales til hovedsiidaandelen.

§ 4. Særskilt om reintall

§ 4

Det er et vilkår for å motta tilskudd at siidaens reintall per 31. mars i tilskuddsåret er i samsvar med øvre reintall fastsatt i godkjente bruksregler.

Hvis reintallet i siidaen overskrider fastsatt øvre reintall, kan leder av siidaandelen likevel få tilskudd dersom:

- a. Siidaen har utarbeidet en reduksjonsplan etter reindriftsloven § 60 tredje ledd, og siidaandelens reintall er i henhold til denne, eller
- b. Reindriftsstyret har vedtatt forholdsmessig reduksjon av reintall etter reindriftsloven § 60 tredje ledd, og siidaandelens reintall er i henhold til dette, eller
- c. statsforvalteren har fastsatt øvre reintall per siidaandel i henhold til reindriftsloven § 60 femte ledd med tilhørende forskrift, og siidaandelens reintall er i henhold til dette, eller

- d. siidaandelene i siidaen har inngått avtale om fordeling av reintall i henhold til reindrifftsloven § 60 sjette ledd, og siidaandelens reintall er i henhold til denne avtalen, eller
- e. siidaen har fastsatt øvre reintall per siidaandel i henhold til reindrifftsloven § 60 fjerde ledd der summen av siidaandelenes reintall ikke overskrider siidaens fastsatte øvre reintall, og siidaandelens reintall er i henhold til dette, eller
- f. siidaandelen ikke omfattes av bokstavene a-e, og ikke har økt sitt reintall fra det reintall som siidaandelen hadde i året før siidaen overskred fastsatt øvre reintall.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til særskilt om reintall

Første ledd - hovedregel

I utgangspunktet kan siidaandelene bare innvilges tilskudd når reintallet i siidaen de tilhører er likt eller lavere enn øvre reintall som er fastsatt for siidaen i godkjente bruksregler per 31. mars 2023. Med «siida» i denne bestemmelsen menes sommersiida, som oftest tilsvarer sommerbeitedistrikt.

Hvis reintallet i siidaen er i samsvar med øvre reintall i bruksreglene, vil alle siidaandelene i siidaen få tilskudd så lenge de oppfyller generelle vilkår i forskriftens § 3.

Reintallet i siidaen per 31. mars i søknadsåret blir beregnet på bakgrunn av alle godkjente MOR fra siidaandelene i siidaen. Hvis enkelte siidaandeler i siidaen ikke har levert MOR, eller levert MOR som ikke kan godkjennes, kan hovedregelen ikke brukes. Uten å ha godkjent MOR fra alle siidaandelene i siidaen kan ikke statsforvalteren beregne reintall i siidaen per 31. mars. I slike tilfeller må siidaandelene oppfylle vilkår i unntakene som er listet opp i forskriftens § 4 andre ledd bokstavene a-f for å få tilskudd.

Andre ledd - unntak

Hvis reintallet i siidaen overskrider deres fastsatte øvre reintall i godkjente bruksregler, kan en siidaandel likevel få tilskudd hvis siidaandelen oppfyller vilkår i unntakene i § 4 andre ledd bokstavene a-f.

Bokstav a – reduksjonsplan

For at siidaandelen skal få tilskudd etter dette unntaket må følgende vilkår være oppfylt:

- Det må foreligge en godkjent reduksjonsplan etter reindrifftsloven § 60 tredje ledd per 31. mars i tilskuddsåret.

- Siidaandelens reintall per 31. mars i tilskuddsåret må være i samsvar med reintall fastsatt for siidaandelen i reduksjonsplanen.

Reduksjonsplanen må være godkjent av statsforvalteren på tidspunktet for søknad om tilskudd. For å kunne bli godkjent, må reduksjonsplanen oppfylle følgende krav:

- Planen skal inneholde fordeling av reintall per siidaandel for hvert reduksjonsår.
- Sluttallet i reduksjonsplanen skal være i samsvar med øvre reintall i godkjente bruksregler.
- Alle siidaandelsledere i siidaen/distriktet må være enige i reduksjonsplanen. Dette kan dokumenteres enten ved at alle siidaandelsledere underskriver planen, eller ved at protokollen fra årsmøtet viser at alle siidaandelsledere stemte for planen. Det er ikke anledning å lage reduksjonsplan ved flertallsvedtak. Dette er fastsatt i Høyesteretts dom av 19. desember 2019 (HR-2019-295-A).

Reduksjonen må være påbegynt i tilskuddsåret. Det betyr at for søknader om tilskudd for driftsåret 2022/2023 må første trinn av reduksjon fullføres innen 31. mars 2023. Hvis reduksjonsplanen først løper fra 1. april 2023, kan ikke unntaket i bokstav a brukes.

Bestemmelsen kan bare brukes i den perioden reduksjonsplanen gjelder. Etter at reduksjonen er ferdig, kan ikke sluttallet i reduksjonsplanen brukes for å vurdere siidaandelen etter unntaket i bokstav a (se Høyesteretts dom over). I slike situasjoner skal siidaandelen vurderes etter bokstav f. Reduksjonsplanen skal være sendt til statsforvalteren innen søknadsfristen for tilskudd til siidaandeler og reinlag, som er 31. mai, jf. § 6.

Bokstav b – pålegg om forholdsmessig reduksjon

For at siidaandelen skal få tilskudd etter dette unntaket må følgende vilkår være oppfylt:

- Siidaandelen må ha fått pålegg fra Reindrifststyret etter reindrifstloven § 60 tredje ledd om forholdsmessig reduksjon.
- Siidaandelens reintall per 31. mars i tilskuddsåret må være i samsvar med tallet som er fastsatt for siidaandelen i pålegg om forholdsmessig reduksjon.

Bestemmelsen kan bare legges til grunn i perioden som pålegget gjelder. Etter at pålegg om forholdsmessig reduksjon er oppfylt, vil siidaandelen ikke kunne vurderes etter unntaket i bokstav b. I slike situasjoner skal siidaandelen vurderes etter bokstav f.

Bokstav c – vedtak om reintall per siidaandel

For at siidaandelen skal få tilskudd etter dette unntaket må følgende vilkår være oppfylt:

- Siidaandelen må ha fått vedtak fra statsforvalteren etter reindrifstloven § 60 femte ledd om fastsettelse av reintall for siidaandelen.
- Siidaandelens reintall per 31. mars i tilskuddsåret må være i samsvar med tallet fastsatt for siidaandelen i statsforvalterens vedtak.

Vedtaket om reintall på siidaandelnivå etter reindrifstloven § 60 femte ledd er tidsbegrenset og kan maksimalt gjelde for fem år, jf. forskrift om fastsettelse av øvre reintall per siidaandel § 1. Statsforvalteren skal i vedtaket om fastsettelse av reintall oppgi hvilken periode reintallet gjelder for. Bestemmelsen kan bare brukes i perioden som vedtaket gjelder. Etter at perioden i vedtaket er utløpt, vil siidaandelen ikke kunne vurderes etter unntaket i bokstav c. I slike situasjoner skal siidaandelen vurderes etter bokstav f.

Bokstav d – intern avtale om fordeling av reintall

For at siidaandelen skal få tilskudd etter dette unntaket må følgende vilkår være oppfylt:

- Siidaandelen må ha fått vedtak fra statsforvalteren etter reindrifstloven § 60 femte ledd om fastsettelse av reintall for siidaandelen.
- Siidaandelen må ha inngått avtale med en eller flere andre siidaandeler i siidaen om annen fordeling av reintall enn i statsforvalterens vedtak.
- Summen av reintall i avtalen må være den samme som summen av siidaandelens reintall i statsforvalterens vedtak om fastsettelse av reintall.
- Siidaandelens reintall per 31. mars i tilskuddsåret må være i samsvar med tallet fastsatt i avtalen for siidaandelen.

Hvis to eller flere siidaandeler inngår en forpliktende avtale om fordeling av reintall etter § 60 sjettede ledd der en siidaandel kan øke reintallet mens den/de andre reduserer sitt reintall, kan ikke siidaandelen som øker reintallet i samsvar med avtalen sies å bidra til økning av siidaens reintall. Siidaandelen er derfor berettiget tilskudd.

Forpliktende avtale om fordeling av reintall må være sendt til statsforvalteren innen søknadsfristen for tilskudd til siidaandeler og tamreinlag, som er 31. mai, jf. § 6.

Den forpliktende avtalen om fordeling av reintall gjelder like lenge som statsforvalterens vedtak om fastsettelse av reintall etter reindrifstloven § 60 femte ledd. Når perioden i statsforvalterens vedtak

er utløpt, vil ikke avtalen ha betydning for tilskuddsbehandlingen. Siidaandelen vil da måtte vurderes etter bokstav f.

Bokstav e – fastsatt reintall per siidaandel i bruksreglene

For at siidaandelen skal kunne få tilskudd etter dette unntaket må følgende være oppfylt:

- Siidaen må ha fastsatt øvre reintall per siidaandel i godkjente bruksregler etter reindriftsloven § 60 fjerde ledd. Dette kan gjøres ved å innføre et likt øvre «tak» for alle siidaandeler, eller ved å inngå avtale om at siidaandelene får fastsatt
- ulike reintall per siidaandel (differensiert reintall).
- Summen av reintall fastsatt per siidaandel må ikke overstige det totale øvre reintallet for siidaen i bruksreglene.
- Siidaandelens reintall per 31. mars i tilskuddsåret må være i samsvar med reintallet fastsatt for siidaandelen i bruksreglene.

Bestemmelsen omfatter to typer tilfeller:

- Fastsettelse av likt reintall (øvre «tak») for alle siidaandeler i distriktet. Distriktsstyret kan fastsette slik «tak» ved flertallsvedtak.
- Fastsettelse av differensiert reintall. Dette gjøres ved at alle siidaandelsledere blir enige om fordelingen, jf. Høyesteretts dom av 19. desember 2019 (HR-2019-295-A).

Reindriftsloven § 60 fjerde ledd er ikke en bestemmelse om reduksjon av reintall, men om fastsettelse av bestemt reintall per siidaandel. Dette reintallet gjelder helt til det blir fastsatt et nytt reintall for siidaandelen i bruksreglene, eller distriktsstyret bestemmer at det ikke lenger skal være fastsatt reintall per siidaandel.

Bokstav f – andre tilfeller

For at siidaandelen skal få tilskudd etter dette unntaket må følgende være oppfylt:

- Siidaandelen må ikke være omfattet av prosesser nevnt i bokstavene a til e.
- Siidaandelen må ikke ha økt sitt reintall fra det reintall som siidaandelen hadde i året før siidaen overskred det fastsatte øvre reintall.

Vilkår om å ikke være omfattet av bokstavene a til e

For å kunne omfattes av unntaket, må siidaandelen ikke:

- Være omfattet av reduksjonsplan etter reinl. § 60 tredje ledd
- Ha gjeldende pålegg om forholdsmessig reduksjon etter reinl. § 60 tredje ledd
- Ha fått fastsatt reintall per siidaandel etter reinl. § 60 fjerde eller femte ledd

Unntaket gjelder både siidaandeler som ikke har hatt reduksjonsprosess tidligere, og siidaandeler som har hatt en reduksjonsprosess og er ferdig med denne.

Vilkår om å ikke ha økt sitt reintall fra det siste året reintallet i siidaen var i tråd med øvre reintall i godkjente bruksregler

For å kunne vurdere dette vilkåret, må statsforvalteren finne ut hvilket driftsår siidaen/distriktet sist hadde et reintall i samsvar med øvre reintall i bruksreglene. Dette kan være flere år tilbake i forhold til tilskuddsåret. Siidaandelens reintall i driftsåret da siidaen/distriktet sist hadde et lovlig reintall sammenlignes så med siidaandelens reintall per 31. mars i godkjent melding om reindrift for tilskuddsåret.

Enkelte siidaer/distrikter har aldri lyktes med å redusere sitt reintall ned til øvre reintall i godkjente bruksregler, til tross for reduksjonsprosess. Her gis eksempler på hvordan reintallet vurderes i forskjellige typer saker.

Tilfeller der siidaens/distriktets reintall har vært innenfor øvre reintall tidligere

I slike tilfeller skal reintallet som siidaandelen hadde det siste året siidaens/distriktets reintall var i samsvar med øvre reintall i bruksreglene, som skal legges til grunn for vurderingen om siidaandelen oppfyller unntaksbestemmelsen. Det betyr at siidaandelen vil måtte forholde seg til sitt reintall for flere driftsår tilbake, hvis siidaen/distriktet har hatt for høyt reintall i flere driftsår.

For eksempel:

Eksempelet gjelder ved fastsatt øvre reintall på 3 500.

Driftsår	Distriktets reintall	Siidaandelens reintall
2017/2018	3480	350
2018/2019	3650	370
2019/2020	3720	380
2020/2021	3710	380
2021/2022	3700	380

I eksempelet over var driftsåret 2017/2018 siste gang distriktets reintall var innenfor øvre reintall i bruksreglene. Selv om siidaandelen har holdt seg på det samme reintallet de tre siste årene, må

siidaandelen redusere ned til reintallet fra 2017/2018 (350 rein) for å få tilskudd.

Tilfeller der siidaens/distriktets reintall aldri har vært innenfor øvre reintall

Siidaer/distrikter som har vært gjennom forholdsmessig reduksjon

I siidaer/distrikter som gjennomgår forholdsmessig reduksjon kan det oppstå situasjoner der enkelte siidaandeler ikke oppfyller sine individuelle reduksjonspålegg innen fristen. Hvis alle andre siidaandeler oppfyller sine pålegg, vil reintallet i siidaen/distriktet fortsatt være over øvre reintall på sluttidspunktet for reduksjonen. De siidaandelene som ikke har redusert sine reintall i henhold til pålegget, vil bli pålagt å redusere i neste driftsår innen en viss frist. Selv om disse siidaandelene reduserer reintallet i neste driftsår, kan enkelte av dem som har redusert innen fristen, ha økt reintallet sitt igjen. På denne måten vil man ha en situasjon der siidaen/distriktet aldri kommer under sitt øvre reintall i bruksreglene.

I slike tilfeller finnes det ikke noe reintall for siidaandelen å forholde seg til, da distriktets reintall aldri har vært innenfor øvre reintall. Det kan likevel virke urimelig at siidaandeler som ikke har økt sitt reintall etter de oppfylte sitt vedtak om forholdsmessig reduksjon, skal få avslag på søknad om tilskudd.

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har vurdert om siidaandeler i slike tilfeller omfattes av likelydende bestemmelse i forskrift om fastsettelse av reintall per siidaandel § 1, jf. brev av 18. januar 2017: «Siidaens fastsatte øvre reintall skal legges til grunn for fastsetting av reintall på siidaandelsnivå, selv om siidaen i praksis aldri var nede på dette. Det må tas utgangspunkt i reintallet siidaandelen hadde på det tidspunktet da siidaandelen oppfylte sitt vedtak om forholdsmessig reduksjon».

Landbruksdirektoratet mener at uttalelsen fra LMD også har relevans for tilskuddsforskriften § 4 andre ledd bokstav f. For å belønne siidaandeler som ikke har økt sitt reintall etter de oppfylte pålegg om forholdsmessig reduksjon, må det tas utgangspunkt i reintallet siidaandelen hadde på tidspunktet da siidaandelen oppfylte sitt pålegg.

For eksempel:

Siidaandel A ble ferdig med forholdsmessig reduksjon 31. mars 2019 (driftsåret 2018/2019) og hadde reintall på 350 rein. Etter dette har reintallene vært:

Driftsår	Reintall
----------	----------

2018/2019	350
2019/2020	348
2020/2021	320
2021/2022	350

Her har siidaandelen ikke økt sitt reintall fra det året siidaandelen oppfylte sitt pålegg om forholdsmessig reduksjon (2018/2019). Siidaandelen får tilskudd så lenge alle andre krav for tilskudd er oppfylt.

Siidaer/distrikter som ikke har vært gjennom forholdsmessig reduksjon

Hvis siidaen/distriktet aldri har vært gjennom forholdsmessig reduksjon og heller aldri har vært innenfor sitt øvre reintall etter at dette reintallet ble fastsatt av Reindrifststyret, vil siidaandelene ikke ha noe reintall å forholde seg til etter § 4 andre ledd bokstav f. I slike tilfeller skal siidaandelene behandles etter hovedregelen i § 4 første ledd, noe som betyr at hvis reintallet i siidaen/distriktet er over øvre reintall, skal samtlige siidaandeler få avslag.

Dette kan virke urimelig ved første øyekast. Samtidig har siidaen/distriktet en plikt etter reindrifstloven § 60 tredje ledd å utarbeide en reduksjonsplan snarest etter at det viser seg at siidaens/distriktets reintall overstiger øvre reintall i bruksreglene. Siidaandelene kan derfor sikre seg ved å utarbeide slik reduksjonsplan og vurderes etter unntaket i § 4 andre ledd bokstav a. Når de velger å ikke gjøre det, vil det være naturlig å vurdere det slik at ingen av siidaandelene oppfyller vilkår for tilskuddet.

§ 5. Utmåling av tilskudd

§ 5

Dersom siidaandelene har fått fastsatt et øvre reintall, og siidaandelen ikke oppfyller vilkårene om reintall i § 4 andre ledd bokstav a-e, kan leder av siidaandelen likevel få tilskudd etter følgende beregning:

- a. ved overskridelser mellom 1 og 10 rein, reduseres tilskuddet med 1000 kroner per rein som overskrider siidaandelens fastsatte reintall,
- b. ved overskridelser mellom 11 og 20 rein, reduseres tilskuddet med 2000 kroner per rein som overskrider siidaandelens fastsatte reintall,

- c. ved overskridelser mellom 21 og 30 rein reduseres tilskuddet med 3000 kroner per rein som overskrider siidaandelens fastsatte reintall.

Dersom siidandelene ikke har fått fastsatt et øvre reintall, og siidaandelen har økt sitt reintall i strid med § 4 andre ledd bokstav f kan leder av siidaandelen likevel få tilskudd etter følgende beregning:

- a. ved økning mellom 1 og 10 rein, reduseres tilskuddet med 1000 kroner per rein som overskrider det reintall siidaandelen hadde året før siidaen overskred fastsatt øvre reintall,
- b. ved økning mellom 11 og 20 rein, reduseres tilskuddet med 2000 kroner per rein som overskrider det reintall siidaandelen hadde året før siidaen overskred fastsatt øvre reintall,
- c. ved økning mellom 21 og 30 rein reduseres tilskuddet med 3000 kroner per rein som overskrider det reintall siidaandelen hadde året før siidaen overskred fastsatt øvre reintall

Ved overskridelser eller økning av reintallet på mer enn 30 rein kan det ikke innvilges tilskudd.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til utmåling

Generelt om utmåling

Selv om en siidaandel har økt sitt reintall i strid med tilskuddsforskriften § 4, betyr det ikke at siidaandelen alltid vil få avslag på hele tilskuddet. Ved mindre økning av reintall kan siidaandelen få innvilget redusert tilskudd. Hvor mye som reduseres avhenger av hvor stor økningen er.

Reduksjonen beregnes med et fast beløp per rein som overskrider enten siidaandelens fastsatte reintall (hvis siidaandelen omfattes av unntakene i § 4 andre ledd bokstavene a-e) eller reintallet siidaandelen hadde året før siidaen/distriktet overskred fastsatt øvre reintall (hvis siidaandelen omfattes av unntaket i § 4 andre ledd bokstav f).

Første ledd – for unntakene i § 4 andre ledd bokstav a-e

Utmåling av tilskudd etter første ledd gjelder siidaandeler som har økt sitt fastsatte reintall i strid med § 4 andre ledd bokstavene a til e, det vil si:

- Reduksjonsplan etter reinl. § 60 tredje ledd
- Pålegg om forholdsmessig reduksjon etter reinl. § 60 tredje ledd

- Fastsatt reintall per siidaandel etter reinl. § 60 femte ledd
- Avtale mellom siidaandelene i siidaer der det er fastsatt reintall per siidaandel etter reinl. § 60 sjette ledd
- Fastsatt reintall per siidaandel etter reinl. § 60 fjerde ledd.

Utmålingen gjøres ved å sammenligne siidaandelens reintall per 31. mars i tilskuddsåret med det tallet som er fastsatt for siidaandelen for tilskuddsåret etter reinl. § 60 tredje, fjerde, femte eller sjette ledd.

Utmålingen følger den kategorien som siidaandelen kommer under, og regnes fra den første reinen over det reintallet som er fastsatt for siidaandelen. For eksempel:

- Siidaandel A har fått fastsatt reintall per 31. mars 2022 på 400 rein. Siidaandelen har ifølge MOR 403 rein per 31. mars 2022. Reduksjonen utgjør: 3 rein x 1 000 kroner = 3000 kroner.
- Siidaandel B har fått fastsatt reintall per 31. mars 2022 på 500 rein. Siidaandelen har ifølge MOR 512 rein per 31. mars 2022. Reduksjonen utgjør: 12 rein x 2 000 kroner = 24 000 kroner.
- Siidaandel C har fått fastsatt reintall per 31. mars 2022 på 600 rein. Siidaandelen har ifølge MOR 624 rein per 31. mars 2022. Reduksjonen utgjør: 24 rein x 3 000 kroner = 72 000 kroner.

NB! Reduksjonen må aldri overstige det totale tilskuddsbeløpet som siidaandelen kunne ha fått. Det er derfor ikke anledning til å redusere tilskuddet slik at siidaandelen «går i minus». Hvis reduksjonen etter § 5 er større enn tilskuddsbeløpet, blir utbetalingen satt til 0 (null) kroner.

For eksempel:

Siidaandel A har søkt om tilskudd på 60 000 kroner. Siidaandelen overskrider lovlig reintall med 22 rein, slik at reduksjon utgjør: 22 rein x 3 000 kroner: 66 000 kroner. Siidaandelen får 0 kroner i tilskudd, selv om reduksjonen er større enn tilskuddet som det er søkt om.

Andre ledd – for unntaket i § 4 andre ledd bokstav f

Utmåling av tilskudd etter andre ledd gjelder siidaandeler som ikke har fått fastsatt reintall per siidaandel, og som omfattes av § 4 andre ledd bokstav f. I punkt 4 er det forklart hvilket reintall som legges til grunn for vurderingen om siidaandelen har økt sitt reintall.

Reduksjonen kan foretas slik:

Eksempelet gjelder ved fastsatt øvre reintall på 3 500.

Driftsår	Distriktets reintall	Siidaandelens reintall
2016/2017	3480	350
2017/2018	3650	370
2018/2019	3720	380
2019/2020	3710	380
2020/2021	3700	361

Siidaandelen hadde 350 rein i driftsåret da distriktets reintall sist var i samsvar med øvre reintall i bruksreglene (2016/2017). Siidaandelens reintall per 31. mars 2021 er 361 rein = 11 flere rein enn i 2016/2017. Reduksjonen utgjør: 11 rein x 2000 kroner = 22 000 kroner.

Tredje ledd – ingen tilskudd ved økning over 30 rein

Etter tredje ledd kan det ikke innvilges tilskudd hvis siidaandelen har økt sitt reintall med mer enn 30 rein (dvs. 31 rein eller flere). Det vil si at ved overskridelse av reintall med over 30 rein uavhengig av grunn og situasjon, vil statsforvalteren avslå søknaden med hjemmel i § 5 tredje ledd.

§ 6. Krav til søknaden

§ 6

Reinlag eller leder av siidaandel skal sende søknad om tilskudd på skjema fastsatt av Landbruksdirektoratet. Søknaden skal sendes til statsforvalteren i det reinbeiteområdet siidaandelen eller reinlaget tilhører.

Søker må legge ved den dokumentasjonen som fremgår av søknadsskjemaet. Søker er ansvarlig for at all nødvendig dokumentasjon legges ved søknaden.

Søknad om tilskudd med vedlegg må være levert innen 31. mai.

I særlige tilfeller kan statsforvalteren dispensere fra søknadsfristen.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til krav til søknaden

Første ledd: søknad sendes på særskilt skjema

Leder av siidaandel eller reinlag må sende søknad om tilskudd på skjema som er fastsatt av Landbruksdirektoratet. Skjemaet finnes på direktoratets nettsider både som elektronisk skjema og i papirformat. Søknaden leveres enten via Altinn (elektronisk) eller til statsforvalteren i reinbeiteområdet siidaandelen eller reinlaget tilhører (papir). Alle reinlag må sende søknaden til Statsforvalteren i Trøndelag.

Det er bare mulig å sende elektronisk søknad hvis siidaandelen/reinlaget har levert elektronisk MOR for tilskuddsåret. Enkelte av opplysningene fra elektronisk MOR blir automatisk overført til malen for behandling av elektroniske søknader om tilskudd. Er MOR levert på papir, må søker bruke søknadsskjema på papir.

Er siidaandelen ledet av ektefeller eller samboere i fellesskap, må begge ektefellene/samboerne skrive under på søknaden. Eventuelt kan den ene lederen underskrive på vegne av den andre etter fullmakt. Fremgangsmåten for dette er forklart i Tilskudd til siidaandeler og reinlag – søkerveiledning.

Andre ledd: krav til dokumentasjon

Krav til dokumentasjon fremgår i søknadsskjemaet. Det kan kreves forskjellig dokumentasjon avhengig av hvilke tilskuddsordninger søknaden gjelder.

Søker må kunne dokumentere at han eller hun har rett på det tilskuddet det søkes om. I utgangspunktet skal den dokumentasjonen som er nevnt i søknadsskjemaet være nok. I noen tilfeller kan det likevel være aktuelt for statsforvalter å be søker om ytterligere dokumentasjon, jf. forvaltningsloven § 17. Statsforvalteren må vurdere hvilken dokumentasjon det kan være aktuelt å be om ut fra en vurdering av risiko. I slike tilfeller bør søker gis en rimelig frist for å sende inn dokumentasjonen. Dersom søker ikke kan dokumentere opplysningene i søknaden innen fristen, kan statsforvalteren ikke innvilge tilskudd for grunnlag som ikke er tilstrekkelig dokumentert.

Tredje ledd - søknadsfrist

Søknadsfristen for tilskudd til siidaandeler og reinlag er 31. mai. Det kreves at søknaden er levert innen fristen. Hvis søknaden leveres elektronisk, må den være sendt i Altinn innen 23:59 den 31. mai.

Etter tredje ledd kreves at en fullstendig søknad er levert innen fristen. Søknaden anses for å være fullstendig når alle nødvendige vedlegg som nevnt i søknadsskjemaet er lagt ved søknaden. Hvis det ikke er mulig å legge ved alle vedleggende elektronisk ved søknaden, må søker sende disse

vedleggene til statsforvalteren per post. Vedleggene må være poststempler innen fristen.

Nye søknader som blir sendt inn etter fristen vil avvises. Statsforvalteren vil gjennomgå innsendt søknad og vurdere om den er fullstendig. Statsforvalteren har anledning til å etterspørre ytterligere dokumentasjon som de finner nødvendig for å behandle søknaden.

Fjerde ledd – dispensasjon fra søknadsfristen

Hvis siidaandelen/reinlaget av enkelte grunner ikke kan sende søknad innen 31. mai, kan statsforvalteren dispensere fra søknadsfristen. Søknad om dispensasjon fra søknadsfristen bør sendes før søknadsfristen er utløpt. Er det særlige grunner som medfører at søknad om dispensasjon ikke kunne sendes før søknadsfristen, kan statsforvalteren innvilge dispensasjon om de mener det er særlige tilfeller som tilsier at søker burde få dispensasjon, for eksempel akutt sykdom eller dødsfall i nær familie.

Dispensasjon fra søknadsfristen skal kun gis ved «særlige tilfeller». Det betyr at situasjonen som ligger til grunn for søknaden skal skille seg markant fra det normale og ligge utenfor siidaandelsleders kontroll. Eksemplene her kan være dødsfall, akutt sykdom og lignende. Statsforvalteren sender kopi av dispensasjonsvedtak til Landbruksdirektoratet for orientering.

§ 7. Særskilt driftstilskudd til ungdom

§ 7

Leder av siidaandelen som er under 30 år per 1. januar i driftsåret, kan innvilges driftstilskudd på inntil 40 000 kroner. I felles siidaandel kan likevel eldste ektefelle eller samboer være over 30 år.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til særskilt driftstilskudd til ungdom

Formålet med særskilt driftstilskudd til ungdom er å bidra til å støtte siidaandelsledere som er under 30 år og som er under etablering eller oppbygging av egen drift.

For å få særskilt driftstilskudd til ungdom må siidaandelsleder være under 30 år per 1. januar i tilskuddsåret. For tilskuddsåret 2022/2023 er dette 1. januar 2023.

Hvis siidaandelen drives av ektefeller/samboere i fellesskap, kan siidaandelen få tilskudd hvis den yngste lederen er under 30 år per 1. januar i 2023. Dette gjelder selv om den eldste lederen er 30

år.

§ 8. Særskilt driftstilskudd til kvinner

§ 8

Kvinner som står alene som leder av siidaandel og som har reindrift som hovednæring, kan innvilges særskilt driftstilskudd på inntil 25 000 kroner.

Med hovednæring menes at minst 50 prosent av siidaandelsleders inntekt stammer fra avgiftspliktig salgsinntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke. Kvinner som har vært reindriflærning året før overtakelse av siidaandelen kan innvilges tilskudd dersom minst 50 prosent av lønnsinntekten stammer fra arbeidet som lærling dette året.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til særskilt driftstilskudd til kvinner

Første ledd: vilkår for tilskuddet

Formålet med særskilt driftstilskudd til kvinner er å støtte kvinnelige siidaandelsledere og stimulere til at flere kvinner vil utøve aktiv reindrift i egen siidaandel.

For å få særskilt driftstilskudd til kvinner må den kvinnelige søkeren:

- være registrert alene som leder av siidaandel per 31. mars i tilskuddsåret. For tilskuddsåret 2022/2023 er dette 31. mars 2023, og
- ha reindrift som hovednæring.

Andre ledd: reindrift som hovednæring

Å ha reindrift som hovednæring etter forskriftens § 8 innebærer at minst 50 prosent av alle siidaandelslederens inntekter stammer fra avgiftspliktig salgsinntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke. Det betyr at andre inntekter fra rein, for eksempel skinn, horn og duodji, holdes utenfor.

Beregning av inntekt

Å ha reindrift som hovednæring etter forskriften innebærer at minst 50 prosent av alle siidaandelslederens inntekter må stamme fra avgiftspliktig salgsinntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke. Beregningen av 50 prosent gjøres ut fra siidaandelslederens samlet inntekt, både lønnsinntekt og næringsinntekt. For eksempel:

Driftsår	Samlet inntekt	Inntekt fra reindrift	Berettiget kvinnetilskudd
2019/2020	570 000	350 000	Ja, inntekten fra reindrift utgjør 61,4 prosent
2020/2021	600 000	320 000	Ja, inntekten fra reindrift utgjør 53,3 prosent
2021/2022	620 000	300 000	Nei, inntekten fra reindrift utgjør 48,4 prosent

Unntak fra inntektskravet

Nytt andre punktum i andre ledd oppstiller et unntak fra kravet om reindrift som hovednæring, i tilfeller hvor kvinner har vært lærling året før overtakelse av siidaandelen. For søkere som har vært lærling, stilles det krav til at minst 50 prosent av inntektene må stamme fra arbeidet som lærling. Dette dokumenteres på samme måte som inntektskravet. Søker burde dokumentere at hun har vært lærling med brev eller lignede bekreftelse fra lærlingens arbeidsgiver.

§ 9. Etableringstilskudd

§ 9

Person som får overdratt eller opprettet siidaandel til seg før han eller hun har fylt 35 år, kan innvilges et etableringstilskudd på inntil 120 000 kroner det første året etter overdragelsen, og inntil 100 000 kroner per år de to neste årene etter overdragelsen. Hvis siidaandelen blir opprettet eller overdratt til ektefeller eller samboere i fellesskap, kan likevel eldste ektefelle eller samboer være over 35 år på tidspunktet for overdragelsen.

Den som søker om etableringstilskudd er fritatt fra inntektskravet i § 3 nr. 2.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til etableringstilskudd

Første ledd: vilkår for etableringstilskudd

Formålet med etableringstilskudd er å få til smidige generasjonsoverganger ved at flere siidaandeler blir overdratt til personer under 35 år som ønsker å etablere seg med egen siidaandel.

Fra og med 1. juli 2021 omfatter bestemmelser også reindrifutøvere som får opprettet en ny siidaandel etter reindrifloven § 11.

For å få etableringstilskudd, må siidaandelsleder:

- ha opprettet/overtatt siidaandel senest tre driftsår tilbake i forhold til søknadstidspunktet
- ha vært under 35 år på tidspunktet for opprettelsen/overdragelsen

Siidaandelen må være opprettet eller overdratt

Tilskuddet innvilges kun til siidaandelsledere som får opprettet eller overdratt siidaandel til seg.

Dette er en endring i forhold til tidligere, da det bare kunne innvilges slik tilskudd for dem som fikk overdratt siidaandel. Endringen skjedde etter at avtalepartene ble enige om å likestille disse to gruppene reindriftsutøvere, jf. punkt 3.2.5 i reindriftsavtalen for 2021/2022.

Opprettelse av siidaandel skjer enten ved at siidaandelsledere i en siida/distrikt sammen bestemmer seg for å opprette ny siidaandel og utnevne en leder, eller, i sjeldne tilfeller, etter pålegg fra statsforvalteren om å opprette en eller flere nye siidaandeler for å vitalisere reindriften i siidaen. Opprettelse av siidaandeler er regulert i reindriftsloven § 11. Overdragelse av siidaandel kan skje blant annet ved salg, arv, gave mv., og er regulert i reindriftsloven § 15.

Da det er statsforvalteren som godkjenner opprettelse og overdragelse av siidaandel og registrerer opprettelsen/overdragelsen i sitt system, er det ikke nødvendig for søker å sende dokumentasjon på dette.

Tidspunktet for opprettelse/overdragelse av siidaandelen er den datoen som er påført i statsforvalterens vedtak om godkjenning av overdragelsen. For eksempel, kan det stå at «siidaandelen er overdratt med virkning fra 1. april 2021», selv om godkjenning av overdragelsen først gjøres høsten 2021.

Opprettelsen/overdragelsen må skje før søker fyller 35 år

Opprettelse eller overdragelse av siidaandelen må skje før søker har fylt 35 år. For eksempel, hvis statsforvalteren i oktober 2022 har godkjent en overføring av siidaandel med virkning fra 1. april 2022, kan søker fylle 35 år 2. april 2022 for å være berettiget tilskudd.

Kravet om å være under 35 år gjelder tidspunktet for opprettelsen/overdragelsen av siidaandelen. Om søker fyller 35 år i løpet av de tre første årene etter opprettelsen/overdragelsen, vil han eller hun fortsatt ha rett til etableringstilskudd i år 2 og 3.

Om felles siidaandel

I tilfeller hvor en siidaandel overdras til ektefeller eller samboere i fellesskap, slik at det blir en felles siidaandel etter reindriftslovens § 13, utbetales ett tilskudd. Ved slik overdragelse er det nok at den yngste ektefellen/samboeren er under 35 år på tidspunktet for overtagelsen.

Satser og beregning

Etableringstilskudd kan innvilges med 120 000 kroner det første året etter opprettelsen/overdragelsen, og med 100 000 kroner de to påfølgende årene. Satsene gjelder fra tidspunkt for opprettelsen/overdragelsen, uavhengig av om det fremmes søknad om etableringstilskudd fra første året.

Andre ledd: Fritak fra inntektskravet i § 3 første ledd nr. 2

De som søker om etableringstilskudd, trenger ikke å oppfylle kravet for minsteinntekt i forskriftens § 3 første ledd nr. 2. Det vil si at hvis søker ikke oppnår en avgiftspliktig inntekt på minimum 50 000 kroner fra salg av kjøtt fra rein i eget merke i tilskuddsåret, vil søker likevel ha rett på etableringstilskudd.

Søker som ikke oppfyller kravet til minsteinntekt har ikke rett til de andre tilskuddene i forskriften.

§ 10. Produksjonspremie

§ 10

Reinlag eller leder av siidaandel kan innvilges produksjonspremie på inntil 38 prosent av avgiftspliktig salgsinntekt eksklusiv merverdiavgift av kjøtt og andre avgiftspliktige salgsinntekter fra rein tilhørende reinlaget eller siidaandelsleder det siste kalenderåret.

For øvrige reieneiere i siidaandel beregnes produksjonspremien av salgsinntekter av kjøtt og andre salgsinntekter fra rein tilhørende reieneierne i siidaandelen det siste kalenderåret.

Salg av livdyr, og frakt- og slaktekostnader inngår ikke som grunnlag for beregningen av produksjonspremien.

Inntekter fra rein som er slaktet eller omsatt utenfor Norge regnes ikke som avgiftspliktig salgsinntekt etter første punktum, med mindre reinen omfattes av ordningen med utenlands bearbeiding.

Det utbetales ikke produksjonspremie for avgiftspliktig salgsinntekt som overstiger 600 000 kroner per siidaandel og 1 250 000 kroner per reinlag.

For reinlagene vil årsregnskapene danne grunnlaget for beregningen av produksjonspremien.

Landbruksdirektoratet kan dispensere fra inntektsgrensen i andre ledd ved avvikling av en siidaandel, der hele flokken slaktes.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til produksjonspremie

Formålet for produksjonspremien

Formålet med produksjonspremien er å premiere produksjon, verdiskaping og videreforedling av produkter som stammer fra reinen. Bestemmelsen stiller en rekke krav til hvilke inntekter som inngår i beregningsgrunnlaget for produksjonspremien.

Beregningsgrunnlaget for produksjonspremie for siidaandeler og reinlag

Krav om at inntektene må være avgiftspliktige

Det er kun dokumentert avgiftspliktige inntekter som inngår i beregningsgrunnlaget for produksjonspremien for siidaandelsleder og reinlag.

All omsetning av varer i Norge er i utgangspunktet avgiftspliktig, også salg på det private markedet, jf. merverdiavgiftsloven § 3-1. Beregnet merverdiavgift skal fremgå av salgsdokumentasjonen, jf. bokføringsforskriften § 5-1-5. Det finnes likevel enkelte unntak, da noen typer omsetning er avgiftsfrie, og noen er unntatt fra merverdiavgift. Hvilke inntekter det er gjort fritak for, fremgår av merverdiavgiftsloven kapittel 6.

Krav om at inntekter stammer fra reinsdyret

Grunnlaget for produksjonspremien for siidaandelsledere og reinlag er avgiftspliktig salg av reinkjøtt og andre avgiftspliktige næringsinntekter fra selve reinsdyret. Det betyr at inntektene skal stamme fra bruk av reinskrotten, slik som for eksempel kjøtt, skinn, duodji av horn, skinn, bein mv.

Inntekter fra salg av egne kunstverk laget av reinprodukter inngår ikke. Andre typer inntekter, slik som turisme, utleie av kjørerain, utleie av husvære i reindriften eller inntekter fra jakt/fiske eller bærplukking i reinbeiteområder inngår heller ikke i beregningsgrunnlaget for produksjonspremien.

Det samme gjelder salg av livdyr, frakt- og slaktekostnader.

Beregning av produksjonspremie for øvrig reineiere

For øvrige reineiere i siidaandelen inngår alle dokumenterte salgsinntekter fra kjøtt og andre produkter av rein i beregningen av produksjonspremie. Det stilles altså ikke vilkår om at salgsinntektene for øvrige reineiere skal være avgiftspliktige. Det vil si at salgsinntekt fra slakteri, salgsinntekt fra privatslakt samt salgsinntekt fra andre produkter av rein er med i beregningen.

Det avgjørende er at omsetningen kan dokumenteres i form av slaktebilag/kvittering mv. Produksjonspremie for de øvrige reineierne beregnes av alle dokumenterte salgsinntekter.

Produksjonspremien beregnes fra netto salgsinntekt

Produksjonspremien beregnes fra netto salgsinntekt, det vil si reineierens oppgjørpris eksklusiv merverdiavgift. Dette ble presisert i Prop. 77 S, punkt 7.4.3 a. Det er prisen etter fradrag for slakte- og fraktkostnader som danner grunnlaget for produksjonspremien.

NB! Kun inntektene som reineier selv har oppgitt i søknaden med vedlegg vil danne grunnlag for produksjonspremien. Statsforvalteren kan ikke supplere søknaden med opplysninger fra for eksempel slakterapporter og utbetale produksjonspremie basert på en større inntekt enn den som er oppgitt i søknaden av siidaandelsleder selv

Inntekten må være opparbeidet i siste kalenderår

Perioden for beregning av produksjonspremie er «det siste kalenderåret», det vil si fra 1. januar til 31. desember. På dette punktet avviker perioden fra den ordinære beregningsperioden i forskriftens § 2, som er reindriftsåret.

Inntekten må være opparbeidet i siste kalenderår. Det vil si at salg av reinkjøtt og andre produkter av rein må ha skjedd innen 31. desember 2022, selv om betalingen først finner sted i kalenderåret 2023.

Sats for produksjonspremie

Satsen for produksjonspremie er inntil 38 prosent av inntekten som er nevnt over. Dette er en endring som gjelder fra 1. juli 2022.

Reinen må være slaktet og omsatt i Norge

Inntekter fra rein som er slaktet og/eller omsatt utenfor Norge inngår ikke i

beregningsgrunnlaget for produksjonspremien. Inntekter fra slik slakt/omsetning regnes ikke som avgiftspliktig salgsinntekt etter forskriften. Bestemmelsen gjelder både rein som er slaktet i Norge og omsatt i utlandet, og rein som er slaktet i utlandet.

Unntaket her er rein som omfattes av ordningen med utenlands bearbeiding.

Krav om dokumentasjon på at inntekten er opparbeidet

Den som søker om produksjonspremie, må dokumentere at inntekten er opparbeidet

Vilkåret «dokumentere» betyr at siidaandelsleder må sannsynliggjøre at salgsinntekten faktisk har funnet sted. Det som er avgjørende er at dokumentasjonen er detaljert nok til å bevise at en handling har funnet sted, og dermed kan etterprøves. Det er statsforvalteren som avgjør om inntekten er dokumentert.

Mange reineiere selger reinen til slakteriet etter at reinen er slaktet. Slakteriet vil da oppgi pris som de betalte til reineier (nettopris), i slakterapporter som slakteriet leverer til Landbruksdirektoratet i samsvar med forskrift om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning (rapporteringsforskriften) §§ 4 og 5. Det er likevel blitt mer og mer vanlig at reineiere kun bruker slakteriet for å utføre slakteoppdraget, for så å ta reinen tilbake og selge det selv til sluttbruker (såkalte «returrein»). Andre reineiere igjen velger å både slakte og selge reinen privat. Inntektene fra slike salg dokumenteres på ulike måter.

Salg av rein til slakteri

Hvis siidaandelsleder/reineiere selger reinen til slakteri, er salget inkludert nettopris dokumentert i slakterapporter som sendes til Landbruksdirektoratet. Det er derfor ikke nødvendig for reineier å fremskaffe noe mer dokumentasjon på slike inntekter.

Privat salg av rein slaktet ved slakteri og privat slakt

Hvis reineieren bruker slakteriet for å slakte reinen og så tar reinen tilbake for å selge den selv til forbruker, eller slakter reinen privat, vil statsforvalteren ikke få noen opplysninger om pris fra slakteri. I slike tilfeller skal søker fremskaffe salgsbilag/kvitteringer som blir lagt til grunn for beregning av produksjonspremie.

Krav til kvittering/salgsbilag følger av bokføringsforskriften, og den bør inneholde:

- navn og organisasjonsnummer på selger
- navn og adresse eller organisasjonsnummer til kjøper (dette gjelder visse unntak når det

dreier seg om kontantsalg, bokføringsforskriften § 5-3-12)

- dato
- varens art og omfang
- pris med og uten merverdiavgift

Dersom det er formelle mangler ift. krav i bokføringsforskriften, må statsforvalter vurdere om det er behov for å innhente ytterligere dokumentasjon eller redegjørelse fra søker. Statsforvalter må gjøre en vurdering av hva som fremstår som mest sannsynlig i forhold til om dokumentasjonen dokumenterer reelle inntekter eller ikke.

Maksimal inntektsgrense

Bestemmelsen inneholder maksimale inntektsbeløp som produksjonspremie kan innvilges fra. For siidaandelene er det maksimale beløpet 600 000 kroner per siidaandel. For reinlagene er det maksimale beløpet 1 250 000 kroner per reinlag. Hvis siidaandelen/reinlaget har hatt større inntekt enn de nevnte beløpene, vil det ikke bli beregnet produksjonspremie fra inntekten som overstiger maksimalbeløpet.

Dispensasjonsadgang

I enkelte tilfeller kan Landbruksdirektoratet dispensere fra inntektsgrensen i § 10 femte ledd.

Dispensasjon kan innvilges når:

- siidaandelsleder avvikler sin siidaandel etter eget ønske og slakter hele flokken
- siidaandelsleder dør uten at hans siidaandel blir overtatt av arving eller andre, der hele flokken blir slaktet.

Det er vilkår om at all rein tilhørende alle medlemmer i siidaandelen blir slaktet, og siidaandelen formelt blir avviklet. Det er ikke tilstrekkelig å overføre siidaandel til andre og slakte siidaandelslederens rein, men ikke de andre medlemmers rein.

§ 11. Kalveslaktetilskudd

§ 11

Reinlag eller leder av siidaandel kan innvilges kalveslaktetilskudd på inntil 500 kroner per kalv som er slaktet og innrapportert i henhold til forskrift om rapportering av slaktet rein og

lagerbeholdning. Det innvilges kun tilskudd for kalver som er klassifisert ved optisk lengdemåling.

Tilskuddet kan innvilges for kalver slaktet i perioden 15. august–31. mars.

Kalveslaktetilskuddet kan også innvilges for kasserte kalver og kalver som tapes som følge av radioaktivitetstiltak.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til kalveslaktetilskudd

Første ledd: vilkår for kalveslaktetilskudd

Etter § 11 kan det gis kalveslaktetilskudd for inntil 500 kroner per kalv. Formålet med kalveslaktetilskuddet er å stimulere til at en større del av kjøttproduksjonen foregår på kalv, noe som er ressursøkonomisk gunstig. Uttak av kalv reduserer presset på vinterbeitene og tap av dyr i løpet av vinteren. Økt uttak av kalv bidrar også til økt produktivitet, fordi tilveksten på kalv er større enn tilveksten på andre reinsdyr.

Kalven må være slaktet av godkjent slakteri og innrapportert

Kalveslaktetilskudd gis bare for kalver som er slaktet av godkjent slakteri og innrapportert til Landbruksdirektoratet. Liste over godkjente reinslakterier finnes på [Mattilsynets nettsider](#).

Slakteriene må oppfylle krav til rapportering i [rapporteringsforskriften](#) §§ 4 og 5. Hvis kalvene som er slaktet ikke er innrapportert til Landbruksdirektoratet på søknadstidspunktet, vil det ikke bli gitt tilskudd for disse kalvene.

Kalveslaktetilskuddet innvilges ikke ved privat slakt, da slike kalver verken rapporteres eller klassifiseres i henhold til rapporteringsforskriftens krav.

Kalven må være klassifisert ved optisk lengdemåling

Tilskuddet innvilges kun når både slakting og klassifisering er utført ved slakteri som har tatt i bruk det nye systemet med optisk lengdemåling av reinslakt. Hvis kalven ikke er optisk lengdemålt, vil det ikke bli gitt tilskudd for kalven.

Andre ledd: periode for tilskuddsberegning

Kalveslaktetilskuddet innvilges til søker for perioden mellom 15. august og 31. mars. Denne

perioden samsvarer med slaktesesongen hos de fleste reinslakterier.

Tredje ledd: tilskudd til kasserte og tapte kalver

Enkelte ganger er kalven i så dårlig forfatning ved slakt, at den blir kassert – det vil si at reineier ikke får noe pris fra slakteriet for kalven. Det gis kalveslaktetilskudd også for slike kalver, fordi tilskuddet stimulerer reneiere å slakte ut dårlige kalver i stedet for å beholde dem gjennom vinteren, slik at presset på beiten økes.

Tidligere har det vært noe tvil om når kalven kan anses for å være «kassert». Avtalepartene ble enige om at begrepet «kassert kalv» i forskriften omfatter alle kalv som blir kassert av Mattilsynet på slakteriene, jf. punkt 3.2.2 i reindrifftsavtalen for 2021/2022.

Kalveslaktetilskuddet gis også ved tap av dyr ved måling av radioaktivitet etter [forskrift om kompensasjon for utgifter, merarbeid og økonomiske tap som reneiere påføres som følge av tiltak mot radioaktivitet](#). Tap av rein etter denne ordningen må godkjennes av statsforvalteren. Tap av rein ved måling av radioaktivitet er mest aktuelt i de sørsamiske områdene og for reinlagene.

§ 12. Simleslaktetilskudd

§ 12

For tilskuddsåret 2022/2023 kan reinlag eller leder av siidaandel innvilges simleslaktetilskudd på inntil 500 kroner per simlerein med alder over to år som er slaktet og innrapportert i henhold til [forskrift om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning](#). Det innvilges kun tilskudd for simler som er klassifisert ved optisk lengdemåling.

Tilskuddet kan innvilges for simler slaktet i perioden 15. august–31. mars.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til simleslaktetilskudd

Avtalepartene ble enige om å opprette en ny ordning med simleslaktetilskudd for tilskuddsåret 2022/2023. Ordningen har som formål å stimulere til uttak av eldre simler for å oppnå høyere produksjon og redusere risikoen for CWD. Satsen for det nye tilskuddet er 500 kroner per simle eldre enn to år.

Det stilles samme vilkår for simleslaktetilskudd med hensyn til rapportering, klassifisering og

slakteperiode som for kalveslaktetilskudd i § 11.

§ 13. Ektefelle-/samboertillegg

§ 13

Der begge ektefeller/samboere utøver aktiv reindrift i samme siidaandel, og begge står som leder av siidaandelen, kan siidaandelen innvilges et ekstra driftstilskudd på inntil 30 000 kroner. Det er ikke et vilkår at begge ektefellene/samboerne har eget merke.

Ektefelle-/samboertillegg kan ikke innvilges dersom en av ektefellene/samboerne ved siste ligningsoppgjør hadde en personinntekt utenfor reindriften på mer enn 250 000 kroner. Godtgjørelse for verv i reindriftnæringen regnes i denne sammenheng som inntekt fra reindriften.

Det er et vilkår at begge ektefellene/samboerne eier rein i samme siidaandel. I driftsåret ekteskapet/samboerskapet er inngått, kan statsforvalteren dispensere fra dette kravet.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til ektefelle-/samboertillegg

Generelt om ektefelle-/samboertillegg

Formålet med ektefelletillegget er å legge til rette for en familiebasert næring og sikre at også kvinnene kan delta i næringen. Å legge til rette for en familiebasert reindrift er også i tråd med de politiske føringer i dag, jf. Meld. St. 32 kapittel 6. Krav om inntektsbegrensning på 250 000 kroner for hver av ektefeller/samboere sikrer at begge utøver aktiv reindrift, og ikke jobber fulltid et annet sted med reindrift som ren hobbyvirksomhet.

For å få ektefelle-/samboertillegg må siidaandelsleder og ektefelle/samboer:

- utøve aktiv reindrift i samme siidaandel
- stå som ledere av felles siidaandel
- ikke eie rein eller være registrert i annen siidaandel
- ikke ha brutto inntekt utenfor reindriften på mer enn 250 000 kroner i siste ligningsår.

Første ledd: krav til utøvelse av aktiv reindrift

Ektefeller/samboere må utøve aktiv reindrift i samme siidaandel

Begrepet «utøve aktiv reindrift i samme siidaandel» betyr at siidaandelsleder og ektefelle/samboer må ha tilknytning til driften i den siidaandelen som søker om tilskudd. Det er kun siidaandeler der begge ektefeller/samboere står registrert som ledere av siidaandelen, som kan få ektefelle-/samboertillegg.

Reindriften må utøves i «samme siidaandel». Søker kan ikke være leder av en siidaandel, samtidig som han eller hun er engasjert som dreng i en annen siidaandel gjennom hele driftsåret.

Ektefelle/samboer trenger ikke å ha eget merke

Det er ikke et krav om at ektefelle/samboer har eget merke. Hvis begge har eget merke og eventuelt rein, er det likevel et krav om at begge eier rein i samme siidaandel, jf. § 13 tredje ledd.

Andre ledd: begrensning i inntekt

Hvis en av ektefellene/samboerne har bruttoinntekt utenfor reindriften på mer enn 250 000 kroner i siste ligningsår, mister siidaandelen rett på ektefelle-/samboertillegg.

Siste ligningsår er kalenderåret som ligger to år tilbake i forhold til slutten av tilskuddsåret. For tilskuddsåret 2022/2023 vil dette være kalenderåret 2020. Vilkåret dokumenteres ved innsending av Skatteoppgjør 2020 for begge ektefeller/samboere.

Godtgjørelse for verv i reindriftnæringen regnes her som inntekt i reindriften. Verv i reindriftnæringen kan være:

- medlem av Reindriftsstyret/Reindriftens Utviklingsfond
- medlem i Merkenemnda
- medlem i Klagenemnda for merkesaker
- medlem i distriktsstyret
- medlem i rovviltnevd eller rådgivende kontaktutvalg for rovviltsaker i fylket/landet
- medlem i styret i NRL
- medlem i Det Faste Utvalget (konvensjonen mellom Norge og Sverige)
- medlem i forhandlingsutvalg/faggruppe for ny reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige
- medlem i Samerettsutvalget.

I tilfeller hvor verv ikke faller inn under de ovennevnte vil det måtte foretas en konkret vurdering i det enkelte tilfelle

Tredje ledd: krav om å eie rein i samme siidaandel

For å kunne få ektefelle-/samboertillegg må begge ektefellene/samboerne eie rein i samme siidaandel. Dette gjelder kun hvis begge ektefeller/samboere har rein i eget merke. Etter at ordningen ble endret til å utelukkende gjelde ektefeller/samboere som begge er leder av samme siidaandel, vil vilkåret automatisk være oppfylt, da det ikke er lov å eie rein i flere enn en siidaandel, jf. reindriftsloven § 10 tredje ledd.

I driftsåret ekteskapet/samboerskapet er inngått kan statsforvalteren dispensere fra kravet. Når et samboerskap anses å være inngått fremgår av reindriftsloven § 13. Etter bestemmelsens tredje ledd anses to ugifte personer som lever sammen for å være samboere dersom de:

1. har eller har hatt felles barn,
2. tidligere har vært gift med hverandre, eller
3. har levd sammen i ekteskaplignende forhold i to år.

Det kreves ofte at overføring av reinmerke godkjennes av merkenemnda før reinen kan flyttes over til den felles siidaandelen. Reinen overføres dessuten vanligvis etter at driftsåret er avsluttet, altså etter 1. april. Det kan derfor være urimelig i slike situasjoner å kreve at reinen overføres samtidig som ekteskapet/samboerskapet inngås.

§ 14. Opplysningsplikt og kontroll

§ 14

Mottakere av tilskudd etter denne forskriften plikter å gi alle opplysninger som reindriftsmyndighetene finner nødvendig for å kunne forvalte tilskuddordningene, eller for å kunne oppfylle reindriftsavtalen.

Reindriftsmyndighetene fører tilsyn med at utbetalinger av tilskudd er riktige, og har adgang til all bokføring, korrespondanse og opptegetninger som vedkommer tilskuddet. For virksomheter som er pålagt revisjonsplikt kan reindriftsmyndighetene kreve revidert regnskap over utgiftene.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til opplysningsplikt og kontroll

Første ledd: mottakere av tilskudd har opplysningsplikt

Etter § 14 første ledd har de som mottar tilskudd etter forskriften opplysningsplikt overfor reindriftsmyndighetene.

Bestemmelsen skal forstås slik at reindriftsmyndighetene (statsforvalteren, Landbruksdirektoratet og LMD) bare kan kreve opplysninger som er relevante for saksbehandlingen og den generelle forvaltningen av ordningen med tilskudd til siidaandeler og reinlag. Som oftest vil dette dreie seg om grunnlagsmateriale for å fatte selve vedtaket om tilskudd og informasjon som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse med ordningene. Dersom søker på tilskudd ikke etterkommer krav om opplysninger som er nødvendig for å avgjøre søknaden og/eller beregne tilskudd, må statsforvalter etter ordinære forvaltningsrettslige prinsipper vurdere om det skal gis helt eller delvis avslag.

Andre ledd: reindriftsmyndighetene fører tilsyn med utbetalinger av tilskudd

Etter § 14 andre ledd har reindriftsmyndighetene hjemmel til å kontrollere opplysninger fra søker av tilskudd. Dersom det er behov for å kontrollere opplysninger etter at vedtaket er fattet, må kontrolltiltakene beskrives i tilskuddsbrevet.

§ 15. Retting av feilutbetalinger

§ 15

Reindriftsmyndighetene kan rette feil i utbetalt tilskudd, enten ved etterbetaling eller krav om tilbakebetaling av tilskudd fra tilskuddsmottaker.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til retting av feilutbetaling

Bestemmelsen i § 15 åpner for at reindriftsmyndighetene (statsforvalteren, Landbruksdirektoratet og LMD) kan rette feil i utbetalt tilskudd, enten ved etterbetaling eller krav om tilbakebetaling av tilskudd fra tilskuddsmottaker. Denne bestemmelsen er ikke en hjemmel for avkortning av tilskudd.

Vedtak om tilbakebetaling av tilskudd kan skje etter at det er fattet vedtak om avkortning etter forskriftens § 16, eller at vedtak om tilskudd omgjøres fordi det viser seg at søker ikke oppfylte

vilkårene for tilskudd på søknadstidspunktet. Det gjelder også der søker har fått for mye utbetalt tilskudd som følge av feil hos forvaltningen, for eksempel der søker har oppfylt vilkår for tilskudd, men utbetalt tilskuddet dobbelt.

Etterbetaling av tilskudd til søker

Etterbetaling ved tekniske feil mv.

Etterbetaling av tilskudd til søker skjer ved at Landbruksdirektoratet utbetaler differansen mellom det allerede utbetalte tilskuddet og det som søker har krav på, til søkers kontonummer etter at feilen blir oppdaget. Det skal ikke fattes noe vedtak om etterbetaling av tilskudd, men søker skal informeres skriftlig om at det skjer etterbetaling av tilskudd til hans eller hennes konto.

I saker der det oppdages at søker har fått utbetalt for lite tilskudd, enten ved at søker påpeker dette overfor reindriftsmyndighetene, eller ved at myndighetene oppdager det selv, er hovedregelen at hele differansen skal etterbetales til søker.

Noen ganger skjer det at statsforvalteren på bakgrunn av offentlig kontrollert telling av rein eller annen informasjon kommer frem til at siidaandelen var berettiget (større) tilskudd enn det som ble beregnet da statsforvalteren behandlet søknaden. I slike tilfeller kan statsforvalteren omgjøre sitt opprinnelige vedtak om avslag/reduert tilskudd til gode for tilskuddsmottakeren etter forvaltningsloven § 35. Landbruksdirektoratet vil utbetale/etterbetale tilskudd etter at statsforvalteren har fattet vedtak om omgjøring.

Krav om tilbakebetaling av tilskudd

Hvilke tilfeller omfattes av bestemmelsen?

Bestemmelsen i § 15 andre punktum gjelder tilfeller der tilskuddsmottaker har fått utbetalt for mye tilskudd. Etter sin ordlyd gjelder § 15 i alle situasjoner der utbetaling av tilskuddet er feil, også der søker ikke kan lastes for å ha bidratt til feilutbetalingen. For eksempel kan det ha skjedd en feil hos forvaltningen ved utbetaling, eller det utilsiktet er blitt skrevet et ekstra tall i søknaden.

Hovedregel er tilbakebetaling

Reindriftsmyndighetene har et ansvar for å sørge for at bruk av statens midler skjer i tråd med lover og forskrifter, herunder reindriftsavtalen og denne forskriften. Hovedregelen er derfor at feilutbetalinger skal kreves tilbake. Dette ble også konkludert av Landbruks- og matdepartementet, som mener at det skal tungtveiende hensyn til før tilbakebetaling av feilutbetalt tilskudd kan unnlates.

Det at reindriftsmyndighetene «kan» rette feil i utbetalinger ved å kreve tilbake tilskudd betyr at det må foretas en konkret vurdering av om det er rimelig å kreve beløpet tilbake i den enkelte sak. Reindriftsmyndighetene må vurdere om det skal fremmes krav om tilbakebetaling og hvor mye som skal kreves tilbakebetalt. I den konkrete vurderingen må det tas stilling til om det foreligger adgang til å endre eller omgjøre vedtaket etter forvaltningsloven § 35.

Der søker har vært i aktsom god tro om utbetalingen, kan det i enkelte tilfeller være grunnlag for å ikke kreve tilbakebetaling. Dette gjelder blant annet feilutbetaling som skyldes en feil fra Landbruksdirektoratet hvor søker ikke hadde grunn til å reagere på feilutbetalingen. De som søker om tilskudd til siidaandeler og reinlag er selvstendig næringsdrivende, og er derfor underlagt en streng aktsomhetsnorm. Det kreves av søkerne at de har full kjennskap til egen drift og at de søker i tråd med gjeldende regler for tildeling av tilskudd.

I vurderingen av om tilskuddet skal kreves tilbakebetalt, må det offentliges interesse av korrekt bruk av statlige midler avveies mot hensynet til søker, for eksempel om søker har innrettet seg etter utbetalingen, eller det har gått lang tid siden utbetalingen. Det kan også være et relevant moment om tilskuddsmottaker har søkt veiledning hos statsforvalteren, om veiledningen var misvisende, eller om feilen skyldes forvaltningen.

I situasjoner med feilutbetaling har tilskuddsmottaker fått tilskudd som han eller hun ikke hadde krav på. Landbruks- og matdepartementet har uttalt at hensynet til et korrekt oppgjør og en sikker forvaltning av offentlige midler skal som det klare utgangspunktet veie tyngre enn hensynet til at mottakeren har innrettet seg etter utbetalingen.

Saksbehandling i saker med tilbakebetaling av tilskudd

I situasjoner der reindriftsmyndighetene har kommet frem til at utbetalt tilskudd skal kreves tilbakebetalt, skal det opprinnelige vedtaket om tilskudd omgjøres etter forvaltningsloven § 35, hvis vilkårene for omgjøring foreligger i den enkelte saken.

Omgjøring av vedtak om tilskudd som utløser krav om tilbakebetaling regnes som omgjøring til skade for den vedtaket retter seg mot. Hvis feilen blir avdekket etter at underretning om vedtaket er kommet frem til tilskuddsmottaker, vil en omgjøring til skade normalt være avhengig av at vedtaket er ugyldig, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

I saker der det er blitt utbetalt for mye tilskudd grunnet en feil vil feilen som hovedregel ha virket bestemmende på vedtakets innhold. Ugyldighetsvurderingen må derfor gjøres konkret på

bakgrunn av samtlige forhold i saken med utgangspunkt i den ulovfestede ugyldighetslæren.

Hvis reindrifftsmyndighetene kommer frem til at vedtaket kan omgjøres, skal det sendes forhåndsvarsel til tilskuddsmottakeren etter forvaltningsloven § 16. I slik forhåndsvarsel skal det opplyses om:

- hvilket vedtak om tilskudd saken gjelder
- at vedtaket vurderes omgjort
- bakgrunnen for omgjøringen
- konsekvenser av omgjøringen, for eksempel at tilskuddet skal innkreves ved faktura eller motregnes i fremtidige tilskuddsutbetalinger
- tilskuddsmottakerens adgang til å uttale seg i saken, med en frist for uttalelse. Fristen bør fastsettes på en slik måte at tilskuddsmottaker får tilstrekkelig tid til å ivareta sine interesser.

Både vedtak om omgjøring etter forvaltningsloven § 35 og vedtak om tilbakebetaling etter forskriftens § 14 er enkeltvedtak. Tilskuddsmottaker må derfor opplyses om at det er klageadgang på begge vedtakene. Opplysningene om dette skal gis i samme brev som vedtak om omgjøring.

§ 16. Avkortning mv.

§ 16

Dersom tilskuddsmottaker uaktsomt eller forsettlig har gitt feil eller mangelfulle opplysninger i søknaden som har eller ville ha dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet, kan hele eller deler av tilskuddet avkortes.

Dersom tilskuddsmottaker uaktsomt eller forsettlig driver eller har drevet sin virksomhet i strid med lover og forskrifter for reindriftsnæringen, kan hele eller deler av tilskuddet holdes tilbake inntil forholdet er rettet. Er det ved overtredelsen av slikt regelverk utvist grov uaktsomhet eller forsett, kan hele eller deler av tilskuddet avkortes.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Generelt om avkortning

Hva er avkortning og hva er formålet med det?

Bestemmelsen i § 16 regulerer avkortning av tilskudd. Avkortning innebærer at statsforvalteren foretar en reduksjon i tilskuddet som søker i utgangspunktet oppfylte vilkårene for å motta. Hvis søker ikke oppfyller vilkårene for å motta tilskuddet, skal søknaden avslås. Dette er ikke en avkortning.

Et overordnet mål med avkortning er å sikre forsvarlig forvaltning av fellesskapets midler. Risikoen for avkortning ved feilopplysninger skal skjerpe søkerens aktsomhet ved utfylling og innlevering av søknaden, og bidra til at tilskuddsmottakerne opptrer innenfor det fastsatte regelverket.

Avkortning har ikke et pønalt formål og anses derfor ikke som straff.

Landbruksdirektoratet «kan» avkorte tilskudd, men skal alltid vurdere avkortning

Hvis forhold ved tilskuddsmottakeren omfattes av § 16 første eller andre ledd, «kan» tilskuddet avkortes. Det betyr at det hører under forvaltningens frie skjønn om avkortningen skal foretas. Selv om bestemmelsen er utformet som en «kan»-bestemmelse, er det klare utgangspunktet at det skal foretas avkortning hvis søker har handlet på en måte som er beskrevet i § 16.

Første ledd: Avkortning ved feilopplysninger

Etter § 16 første ledd kan tilskuddet avkortes hvis tilskuddsmottaker uaktsomt eller forsettlig har gitt feil eller mangelfulle opplysninger i søknaden, og disse opplysningene har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskudd.

Der statsforvalteren oppdager at søker har gitt feilopplysninger i søknaden, skal det alltid vurderes avkortning etter § 16 første ledd. Avgjørelse om å avkorte tilskudd er et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2, og kan påklages av søker.

For at statsforvalteren skal kunne fatte vedtak om avkortning etter bestemmelsen, må enkelte vilkår være oppfylt:

- Søker må ha gitt «uriktige eller ufullstendige opplysninger»
- Søker må ha handlet «uaktsomt eller forsettlig»

Søker må ha gitt «uriktige eller ufullstendige opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskudd»

En uriktig opplysning (feilopplysning) foreligger når det som er ført opp i søknaden ikke er i samsvar med de faktiske forhold. Hovedregelen er at søker må føre korrekte søknadsopplysninger inn i riktig felt i søknaden for å være berettiget tilskudd.

Hvis søker har presisert eller forklart de reelle forhold i kommentarfeltet eller på annen måte, må det vurderes konkret i hver enkelt sak om søker anses å ha gitt feil opplysning eller ikke. Hvis opplysninger som er gitt i søknaden gjør at saksbehandler kan behandle søknaden på korrekt grunnlag, er det mye som taler for at søker ikke har gitt feil eller mangelfull opplysning som ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskudd.

Feilopplysningen må i tillegg ha eller kunne ha gitt mer tilskudd enn søker er berettiget. Bestemmelsens kjerneområde er tilfeller hvor reindriftsmyndighetene gjennom saksbehandling og kontroll oppdager feilopplysningen. Hvis søker selv sier fra om feilen uoppfordret, uten at reindriftsmyndighetene har tatt kontakt med søker, bør tilskuddet beregnes ut fra de korrigerede opplysningene og ikke avkortes.

Søker må ha handlet «uaktsomt eller forsettlig»

Det neste vilkåret er om søker har gitt feilopplysningen «uaktsomt eller forsettlig». Dette innebærer at det ikke kan avkortes i tilskuddet hvis søker var i aktsom god tro da feilopplysningen ble gitt. En søker er i aktsom god tro der han eller hun ikke visste og heller ikke burde visst at opplysningen i søknaden var feil.

Tilskuddsmottakerne etter forskriften er selvstendig næringsdrivende, og det stilles strenge krav til tilskuddsmottakernes aktsomhet. Det forventes for eksempel at tilskuddsmottaker har full kunnskap om sin drift og regelverket som omfatter driften. Hvis tilskuddsmottaker har problemer med å forstå søknadsskjemaet, forventes det at han eller hun kontakter statsforvalteren for veiledning i god tid før søknadsfristen.

Når søker ikke har vært i god tro, foreligger enten uaktsomhet eller forsett.

Uaktsomhet

Bestemmelsen i § 15 første ledd omfatter tilfeller med såkalt simpel uaktsomhet. Simpel uaktsomhet forekommer når tilskuddsmottakeren har opptrådt i strid med det som en alminnelig aktsom person i samme situasjon ville ha gjort.

Ved vurdering av aktsomhetskravet må det foretas avveining av flere hensyn, også om det var uklarheter i søknadsskjema, regelverk eller annen informasjon, og om denne uklarheten kunne skape tolkningstvil hos tilskuddsmottakeren. Det ses også hen til tidligere praksis der aktsomhetskravet er blitt vurdert.

Forsett

Vurderingen av forsett er en subjektiv vurdering. Det betyr at statsforvalteren i den enkelte sak må sannsynliggjøre at tilskuddsmottaker ved sin handling må ha ment å ville tilegne seg en urettmessig utbetaling av tilskudd. Det må foreligge en saklig årsakssammenheng mellom handlingen og den urettmessige utbetalingen.

Avkortningens størrelse

Statsforvalteren kan avkorte «hele eller deler av tilskuddet». Hovedregelen er at tilskuddet skal avkortes med et beløp tilsvarende den urettmessige utbetalingen. For eksempel, hvis feilopplysningen har ført til at tilskuddsmottaker har mottatt 10 000 kroner i uberettiget tilskudd, skal tilskuddet avkortes med 10 000 kroner.

Saksbehandler må likevel alltid vurdere om det er rimelig og forholdsmessig å avkorte et beløp tilsvarende den urettmessige utbetalingen i den enkelte sak, eller om avkortingsbeløpet bør settes høyere eller lavere.

For eksempel bør avkortingsbeløpet settes høyere hvis søker har gitt feilopplysninger ved flere søknadsomganger. Hvis størrelsen på den urettmessige utbetalingen blir uforholdsmessig høy i forhold til feilopplysningen som er gitt, kan dette tilsi at avkortningen bør settes lavere enn merutbetalingen. Hensynet til likebehandling på tvers av reinbeiteområdene skal likevel ivaretas og en slik økning eller reduksjon i avkortingssummen bør begrunnes.

Beløpet som avkortes kan aldri være større enn søkers tilskuddsutbetaling i den enkelte søknadsperioden. Det betyr at avkortingsbeløpet ikke kan overstige tilskuddsutbetalingen, slik at tilskuddsmottaker ender opp med å skylde reindriftsmyndighetene penger ut over tilskuddet han eller hun har søkt om.

Andre ledd: Tilbakehold av tilskudd ved brudd på regelverk

Bestemmelsen i § 16 andre ledd første punktum gjelder tilfeller der tilskuddsmottaker driver eller har drevet sin virksomhet i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen. I tilfeller der det er utvist uaktsomhet eller forsett, kan statsforvalteren holde tilskuddet tilbake inntil forholdet er

rettet.

For at statsforvalteren skal kunne bruke bestemmelsen i § 15 andre ledd første punktum, må enkelte vilkår være oppfylt:

- Søker må drive eller ha drevet sin virksomhet i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen
- Søker må ha handlet «uaktsomt eller forsettlig»

Søker må drive eller ha drevet sin virksomhet i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen

Det må foreligge brudd på lover og forskrifter for reindriftsnæringen. I tillegg til reindrifftsloven med tilhørende forskrifter og forskrifter til reindrifftsavtalen, kan slik regelverk for eksempel være dyrevelferdsloven med tilhørende forskrift.

Det at bruddet må foreligge, betyr at det må være fattet et vedtak der det er konstatert et brudd på regelverk som er begått av tilskuddsmottaker. Bestemmelsen kan ikke brukes kun ved mistanke/tips om regelbrudd, da kontradiksjonsprinsippet ikke blir ivaretatt ved slik saksbehandling. Da forvaltningslovens utgangspunkt er at vedtak skal iverksettes straks, vil ulovlig forhold etter § 16 andre ledd foreligge selv om det aktuelle vedtaket er påklaget, med mindre det er gitt utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.

Søker må ha handlet «uaktsomt eller forsettlig»

I tillegg til at brudd på regelverk for reindriftsnæringen må være konstatert i et vedtak, må tilskuddsmottaker ha utvist skyld ved brudd på dette regelverket. Bestemmelsen i § 16 andre ledd første punktum, der statsforvalteren gis adgang til å holde tilbake tilskuddet, krever at tilskuddsmottaker har utvist simpel uaktsomhet eller forsett.

Om simpel uaktsomhet

Simpel uaktsomhet forekommer når tilskuddsmottakeren har opptrådt i strid med det som en alminnelig aktsom person i samme situasjon ville ha gjort.

Tilskuddsmottakerne etter forskriften er selvstendig næringsdrivende, og det stilles strenge krav til tilskuddsmottakernes aktsomhet. Det forventes for eksempel at tilskuddsmottaker har full kunnskap om sin drift og regelverket som omfatter driften.

Om forsett

Vurdering av forsett er en subjektiv vurdering. Hva som omfattes av forsett, er beskrevet i kommentarer til § 16 - Om simpel uaktsomhet.

Hvor mye tilskudd skal holdes tilbake?

Statsforvalteren må i den enkelte sak foreta en vurdering av hvor mye av tilskuddet skal holdes tilbake. Hovedregelen er at beløpet som holdes tilbake må være stort nok til å legge press på tilskuddsmottaker til å rette opp ulovligheter i hans eller hennes drift, men heller ikke så stort at det oppleves som grovt urimelig og forringer tilskuddsmottakerens økonomi.

Tilbakeholdsrett bortfaller når søker har rettet opp forholdet

Hvis søker har rettet opp forholdet og innrettet sin drift slik at den er blitt lovlig, kan statsforvalteren ikke lenger holde tilskuddet tilbake. Det betyr at pålegg fra myndighetene om retting av ulovlig forhold som er oppfylt på søknadstidspunktet, ikke kan tjene som grunnlag for tilbakehold.

Det er tilskuddsmottaker som har bevisbyrden for at det ulovlige forholdet er rettet. Det betyr at tilskuddsmottaker må fremskaffe opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å sannsynliggjøre at det ulovlige forholdet er blitt rettet. For eksempel, kan tilskuddsmottaker sende inn vedtak om at hans eller hennes drift er brakt i lovlige former.

Avkortning av tilskudd ved brudd på regelverk

Etter § 16 andre ledd andre punktum kan statsforvalteren avkorte hele eller deler av tilskudd hvis tilskuddsmottaker driver eller har drevet sin virksomhet i strid med lover og forskrifter for reindriftsnæringen, og det er utvist grov uaktsomhet eller forsett.

Bestemmelsen har samme vurderingstema som § 16 andre ledd første punktum, men er forbeholdt de grovere tilfeller av regelverksbrudd. Til forskjell fra § 16 andre ledd første punktum om tilbakehold av tilskudd, kan avkortning etter § 16 andre ledd andre punktum foretas også der det ulovlige forholdet har blitt rettet, hvis tilfellet er grovt nok.

For vurderingen av vilkårene om brudd på regelverk som er konstatert ved reindriftsmyndighetenes vedtak og krav om utvist skyld, vises til kommentarer til § 16.

Om grov uaktsomhet og forsett

Ved grov uaktsomhet dreier det seg om et markert avvik fra alminnelig handlemåte for en

alminnelig aktsom person i samme stilling og situasjon. Dette er en objektiv vurdering. Vurderingen er den samme som for simpel uaktsomhet, men i tilfellet med grov uaktsomhet må tilskuddsmottakerens handlinger utløse sterk bebreidelse.

Vurderingen av forsett er en subjektiv vurdering. Det betyr at statsforvalteren i den enkelte sak må sannsynliggjøre at tilskuddsmottaker har driver eller har drevet sin drift i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen. I enkelte tilfeller er dette konstatert i vedtak om regelverksbrudd. I andre tilfeller kan det være vanskelig å avgjøre om forsett foreligger. Det er derfor bedre at saksbehandleren vurderer forholdet etter krav om grov uaktsomhet, da dette er en objektiv vurdering.

Reindriftsmyndighetene skal foreta en konkret vurdering i hver enkelt sak

Selv om utgangspunktet er at det skal foretas avkortning ved brudd på regelverk som er nevnt i § 16 andre ledd andre punktum, må statsforvalteren likevel foreta en konkret vurdering i hver enkelt sak av om det bør reageres med avkortning i tilskudd eller ikke. I tillegg må statsforvalteren vurdere hvor mye av tilskuddet som skal avkortes.

Vurderingen skal gjøres på bakgrunn av avveining av relevante momenter. I norsk rett stilles det et skjerpet aktsomhetskrav til næringsdrivende, slik at det forventes at lover og forskrifter som har direkte betydning for vedkommendes næring, blir overholdt.

Graden av eventuell avkortning bør stige proporsjonelt med alvorligheten av handlingen som førte til brudd for relevant regelverk, i tillegg til vurderingen av driftsøkonomiske konsekvenser for den aktuelle tilskuddsmottakeren. For å ivareta likebehandlingsprinsippet bør det ses hen til tidligere behandling av lignende saker. Vurdering av avkortning i saker med samme faktum skal være lik uavhengig av hvor i Norge søker har sin drift.

Beløpet som avkortes kan aldri være større enn søkeres tilskuddsutbetaling i den enkelte søknadsperioden. Det betyr at avkortingsbeløpet ikke kan overstige tilskuddsutbetalingen, slik at tilskuddsmottaker ender opp med å skyldre reindriftsmyndighetene penger ut over tilskuddet han eller hun har søkt om.

§ 17. Innkreving av tilbakebetalings- eller avkortingsbeløp

§ 17

Reindriftsmyndighetene kan kreve tilbakebetalt differansen mellom utbetalt beløp og berettiget tilskudd som følge av vedtak om tilbakebetaling etter § 15 eller avkortning etter § 16. Differansen kan også motregnes i senere tilskuddsutbetalinger.

Krav fra reindriftsmyndighetene kan motregnes i tilskuddsutbetalinger til tilskuddsmottakeren.

Dersom tilskuddsmottakeren ikke var i aktsom god tro om utbetalingen, kan reindriftsmyndighetene kreve renter fra det tidspunkt kravet om tilbakebetaling er kommet fram til mottaker. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan reindriftsmyndighetene kreve renter fra tidspunktet da det urettmessige tilskuddet ble utbetalt. Rentefoten skal settes lik den rentefot som til enhver tid er fastsatt av Finansdepartementet i medhold av § 3 i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til innkreving av tilbakebetalings- eller avkortingsbeløp

Første ledd: innkreving av differansen

Bestemmelsen i § 17 omfatter regler for innkreving av differansen mellom utbetalt tilskudd og det beløpet som kreves tilbakebetalt som følge av vedtak om avkortning og tilbakebetaling. Før tilbakebetaling skal kunne kreves, må vedtaket om tilskudd omgjøres etter forvaltningsloven § 35. Se kommentarer til § 15.

Andre ledd: om motregning

I § 17 andre ledd er det angitt en selvstendig hjemmel til motregning i fremtidige tilskuddsutbetalinger. Det betyr at reindriftsmyndighetene ikke trenger å gå veien om ulovfestede motregningsregler i slike tilfeller.

For å kunne motregne feilutbetalt tilskudd i fremtidige tilskuddsutbetalinger må Landbruksdirektoratet først sende faktura på beløpet som feilutbetalt tilskudd utgjør. Først når faktura ikke er blitt betalt innen fristen i faktura, kan det foretas motregning.

Før motregning foretas, må det alltid sendes en motregningserklæring til den som vedtaket om tilbakebetaling gjelder. Erklæring kan ikke sendes før faktura på tilbakebetaling er forfalt. Beslutning om å foreta motregning er ikke et enkeltvedtak og kan ikke påklages.

Valg mellom motregning og innkreving av faktura

Det er Landbruksdirektoratet som foretar valget mellom å innkreve tilbakebetalingsbeløp ved faktura og oppfølging av denne, og motregning av tilbakebetalingsbeløpet i fremtidige tilskuddsutbetalinger.

De fleste siidaandeler søker om og mottar tilskudd etter forskriften hvert år. Det er derfor mest hensiktsmessig å motregne i fremtidige tilskuddsutbetalinger, og heller foreta annen innkreving hvis siidaandelen ikke søker/ikke mottar tilskudd året etterpå.

Tredje ledd: Renter

Utgangspunktet i norsk rett er at det ikke kan kreves renter uten hjemmel. Det betyr at den aktuelle forskriften må inneholde en bestemmelse om renter for at disse skal kunne kreves ved tilbakebetalingskrav.

I § 17 tredje ledd er det åpnet for at det kan kreves renter ved krav om tilbakebetaling. Renter beregnes fra to forskjellige tidspunkt:

- for mottakere som ikke var i aktsom god tro om utbetalingen – fra tidspunktet tilbakebetalingskravet er kommet frem til mottaker
- for mottakere som har utvist grov uaktsomhet eller forsett – fra tidspunktet for utbetaling av urettmessige tilskuddet

For begge tilfeller er rentefoten lik den som er satt i lov om renter ved forsinket betaling § 3. Bestemmelsen skal fungere som motivasjon for søker om å melde fra om mottak av uberettiget tilskuddsbeløp, i stedet for å beholde beløpet inntil det eventuelt blir krevet tilbake. Regelen har også til hensikt å forhindre at feilutbetalinger skjer ved at risikoen for å bli ilagt renter skal skjerpe søkerens aktsomhet ved utfylling og innlevering av søknader om tilskudd.

Vilkåret om at tilskuddsmottaker må ha handlet uaktsomt eller forsettlig innebærer at det ikke kan kreves renter dersom tilskuddsmottaker var i aktsom god tro.

§ 18. Administrasjon, klage og dispensasjon

§ 18

Statsforvalteren fatter vedtak om tilskudd. Statsforvalterens vedtak kan påklages til Landbruksdirektoratet etter lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker

(forvaltningsloven).

Landbruksdirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra forskriftens bestemmelser.

Vedtak fattet av Landbruksdirektoratet i henhold til denne forskriften kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til administrasjon, klage og dispensasjon

Første ledd: statsforvalterens vedtak

Statsforvalteren er første instans i saker om tilskudd til siidaandeler og reinlag, med unntak av to tilfeller:

- dispensasjon fra inntektsgrensen etter § 10 fjerde ledd
- dispensasjon fra andre bestemmelser i forskriften, bortsett fra søknadsfrist, jf. § 18 andre ledd.

Statsforvalterens vedtak kan påklages til Landbruksdirektoratet. Etter forvaltningsloven § 32 første ledd bokstav a skal klagen fremsettes for det forvaltningsorganet som har fattet vedtaket, det vil si statsforvalteren. Statsforvalteren skal vurdere klagen først. Hvis statsforvalteren tar klagen til følge og endrer vedtak i favør av søker, stopper saken allerede der. Hvis statsforvalteren velger å opprettholde sitt vedtak, blir klagen oversendt til Landbruksdirektoratet, som treffer endelig vedtak i saken, jf. forvaltningsloven § 33 andre ledd.

Andre ledd: dispensasjon fra forskriftens bestemmelser

Hvis siidaandelen eller reinlaget ikke oppfyller vilkårene for å motta tilskudd, kan det søkes om dispensasjon etter forskriftens § 18 andre ledd.

Dispensasjon kan bare gis i særlige tilfeller og kun for ett tilskuddsår om gangen. I sin uttalelse til dispensasjonsbestemmelsen har LMD oppstilt en rekke vilkår for å kunne innvilge dispensasjon. Dispensasjonen kan bare vurderes hvis følgende krav er oppfylt:

- forhold som anføres til grunn for dispensasjonen ligger utenfor siidaandelslederens

kontroll, og

- manglende tilskudd vil vanskeliggjøre videre drift av siidaandelen, og
- dispensasjon ikke vil gå ut over formålet med forskriften. I det ligger at det ikke kan gis dispensasjon fra enkelte krav, for eksempel fra kravet om levering av melding om reindrift, definisjoner eller fastsatte tilskuddssatser. Dispensasjon fra krav som er satt av hensyn til bærekraftig reindrift (for eksempel reintall) vil måtte gis etter en strengere vurdering enn dispensasjon fra andre bestemmelser i forskriften (for eksempel minsteinntekt i tilfeller der slakting har vært umulig på grunn av forhold som ikke ligger på siidaandelslederens side)

Dispensasjonsbestemmelsen praktiseres strengt, og det skal mye til før søknad om dispensasjon innvilges. Selv om det foreligger et «særlig tilfelle», kan sakens forhold til forskriftens formål tilsi at dispensasjon ikke bør innvilges i den konkrete saken.

De aller fleste forhold som angår siidaandelens drift, slik som siidaandelens reintall, slakting, gjeting osv anses som hovedregel for å være innenfor siidaandelslederens kontroll. Avtalepartene har uttalt at klimatiske forhold (generelt vanskelige driftsforhold mv.) i utgangspunktet ikke omfattes av dispensasjonsadgangen. Akutte uforutsette hendelser som drukning, snøskred, akutt sykdomsutbrudd og lignende anses som hovedregel å ligge utenfor siidaandelslederens kontroll, og er omfattet av bestemmelsen.

Tredje ledd: Landbruksdirektoratets vedtak

Denne bestemmelsen henviser til adressat for klager på vedtak fattet av Landbruksdirektoratet. Klager på slike vedtak kan påklages til LMD. Disse vedtakene kan påklages til LMD:

- dispensasjon fra inntektskravet i § 10 fjerde ledd
- dispensasjon fra forskriftens bestemmelser, jf. § 18 andre ledd, med unntak for dispensasjon fra søknadsfristen, jf. § 6 fjerde ledd.

Om utbetaling av tilskudd

Tilskudd utbetales av Landbruksdirektoratet til den som står oppført som leder av siidaandelen. Dersom siidaandelsleder(e) i etterkant av søknaden kommer med et annet kontonummer, og eventuelt innvilget tilskudd ikke allerede er utbetalt, kan tilskuddet utbetales til dette nye kontonummeret. Alle privatrettslige avtaler siidaandelsleder(e) inngår om fordeling av tilskuddet er forvaltningen uvedkommende.

Selv om produksjonspremien kan beregnes av inntekter fra alle reieneiere i siidaandelen, blir hele tilskuddet inkludert produksjonspremie utbetalt til leder av siidaandel. Etter utbetalingen kan siidaandelsleder fordele tilskuddet på andre medlemmer i siidaandelen.

I felles siidaandeler kan siidaandelsledere velge hvem tilskuddet skal utbetales til. Tilskuddet skal som hovedregel utbetales til det kontonummeret som er oppgitt på søknadsskjemaet. Det er ikke anledning til å dele opp tilskuddet for utbetaling til flere kontoer, for eksempel ved separasjon/skilsmisse mellom siidaandelsledere som har skjedd i tilskuddsåret.

Risikobasert kontroll med utbetalinger

Hvert år foretar Landbruksdirektoratet en risikovurdering av utbetalinger av tilskudd til siidaandeler og reinlag.

De siidaandelene som blir ansett for å utgjøre høyere risiko enn gjennomsnittet, tas ut til kontroll. Kontrollen kan medføre at tilskuddet til siidaandeler som er tatt ut til kontroll, blir utbetalt senere enn vanlig.

§ 19. Ikrafttredelse

§ 19

Forskriften trer i kraft 1. juli 2019. Samtidig oppheves forskrift 19. juni 2012 nr. 592 om tilskudd til siidaandeler og reinlag.

Kilde: [Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Ingen kommentarer.